

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

28 april 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

Interpellatie van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitspraken van de BOIC-voorzitter betreffende het Vlaamse sport- en dopingbeleid en de reactie van de minister

Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de hervormingsplannen voor de Vlaamse Opera

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de hervormingsplannen voor de Vlaamse Opera

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Herman Schueremans tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het cultuuraanbod van de Beursschouwburg te Brussel

Vraag om uitleg van de heer Stefaan De Clerck tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het Vlaams atelier- en werkplaatsenbeleid voor de beeldende kunstenaar

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over een nieuw opsporingsprogramma op de VRT

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Donderdag 28 april 2005

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche

– *De interpellatie wordt gehouden om 9.24 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitspraken van de BOIC-voorzitter betreffende het Vlaamse sport- en dopingbeleid en de reactie van de minister

De voorzitter: Aan de orde is de interpellatie van de heer Deckmyn tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitspraken van de BOIC-voorzitter betreffende het Vlaamse sport- en dopingbeleid en de reactie van de minister.

De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de nieuwe voorzitter van het BOIC, de heer Beckers, is nog maar net verkozen of hij laat al onmiddellijk merken dat wat hem betreft het sportbeleid in het algemeen en het dopingbeleid in het bijzonder een federale zaak moet zijn. Met zijn uitspraken over het oprichten van een federaal dopingagentschap gaat hij regelrecht in tegen de bevoegdheidsverdeling in België. De heer Beckers steunt hierbij de federale recuperatiebeweging die op diverse vlakken aan de gang is.

Dat bleek ook duidelijk toen het debat werd opgestart bij de verkiezing van de nieuwe BOIC-voorzitter eind vorig jaar. Het waren onder andere de Vlaamse sportfederatie en de Franstalige tegenhanger die de heer Housiaux als tegenkandidaat naar voren hadden geschoven. De Vlaamse sportfederatie had de bedoeling het BOIC aan te passen aan de heersende sportcultuur in dit land. Sport is een bevoegdheid van de gemeenschap-

pen. In De Tijd konden we begin december over de sportfilosofie van de heer Housiaux lezen: 'Van een unitaristisch BOIC naar een federalistisch en federaliserend BOIC.' Hij liet ook het volgende optekenen: 'Het BOIC staat op een keerpunt. De leiders ervan moeten fundamentele keuzes maken en als gesprekspartners beducht zijn voor Belgo-Belgicistische trekjes.'

De kandidaat die het uiteindelijk heeft gehaald, de heer Beckers, heeft toen trouwens geweigerd hierover een debat te voeren bij de campagne voor de voorzittersverkiezingen binnen het BOIC. We weten nu ook waarom. Het beleid van de nieuwe voorzitter van het BOIC blijkt, als we de uitspraken van de afgelopen dagen lezen, net steeds meer 'Belgo-Belgicistische' trekjes te vertonen.

Mijnheer de minister, hoewel u, zoals blijkt uit de beleidsnota Sport, van plan bent ook het BOIC te splitsen in een Vlaamse en Franstalige vleugel, lijkt er nu een omgekeerde beweging aan de gang. Het BOIC blijkt nu zelf in het offensief te gaan tegen u en geeft er nu zelfs de Vlaamse Gemeenschap van langs omdat die 'op sportwedstrijden dikwijls zeer eigenzinnig optreedt en weinig inspraak duldt van de organisator of internationale sportfederatie.'

De kritiek die het BOIC vervolgens geeft op de mogelijkheid tot het uitvoeren van dopingcontroles in Vlaanderen is opnieuw striemend. Ook daar probeert het BOIC het dopingbeleid federaal te recupereren door te stellen dat er een duidelijk nationaal aanspreekpunt moet zijn. Mijnheer de minister, u hebt in de kranten gesteld dat u geen stap wilt terugzetten naar een Belgisch dopingagentschap. Desalniettemin bevindt u zich nu in een verdedigende positie ten opzichte van de kritiek van het BOIC op uw beleid.

Deckmyn

Sport en sportbeleid zijn een zaak van de gemeenschappen. Het is de taak van de minister om het beleid uit te stippelen in overleg met de diverse actoren in de sportwereld. De houding van het BOIC maakt duidelijk dat deze vereniging zich niet met deze logica kan verzoenen. Welke maatregelen hebt u ondernomen om het BOIC op deze federale logica te wijzen? Zijn er omtrent het splitsen van het BOIC al gesprekken aan de gang en in hoeverre hebben deze uitspraken de eventuele gesprekken verstoord? Als er reeds gesprekken zijn geweest, wat is het resultaat daarvan? Welke stappen hebt u gezet om de duidelijke federale recuperatiebeweging op sportief vlak te counteren?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, inzake het dopingbeleid is Vlaanderen niet alleen toonaangevend, we staan ook reeds zeer ver bij het implementeren van de WADA-code als het over medisch verantwoord sporten gaat.

Ik heb gisteren een discussie gehad met mijn administratie over het feit dat werd gezegd dat het BOIC een bicommunautaire instelling is. Volgens mij kan dat niet. Met vereende kracht heeft ze gisteren blijkbaar alle mogelijke argumenten verzameld. In advies 30.819/4 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State – een instelling die ik zeer ernstig neem – staat: ‘En effet, le COIB est indubitablement une institution établie dans la Région bilingue de Bruxelles-Capitale qui, en raison de ses activités, ne peut être considérée comme appartenant exclusivement à l’une ou à l’autre Communauté. Il s’agit d’une institution biculturelle.’ (*Opmerkingen van de heer Steven Vanackere*)

Ik ga ervan uit dat dit hier niet in de grondwettelijke betekenis wordt gebruikt en dat ze bedoelt dat de instelling niet tot één van de twee gemeenschappen behoort. Wat verder in de tekst staat: ‘... seule l’autorité fédérale est compétente.’

Het klopt dat niet een van de twee gemeenschappen bevoegd is voor de organisatie en het functioneren van het BOIC. Over de mogelijke toekomstige samenwerking zijn gesprekken met deze sportvereniging aangevat. Zo heb ik eind decem-

ber 2004 een uiterst constructief gesprek met de voorzitter en met de secretaris-generaal gehad.

Ik weet dat deze interpellatie hoofdzakelijk het BOIC betreft. Aangezien het BOIC kritiek op het dopingbeleid heeft geuit, wil ik van de gelegenheid gebruik maken om het dopingbeleid zelf even te schetsen.

Reeds in juni 2003 heb ik met de vertegenwoordigers van de andere gemeenschappen en van het BOIC overleg over de harmonisatie van de strijd tegen doping gepleegd. Tijdens deze gesprekken is de situatie van het WADA uitvoerig besproken. In oktober 2003 en in juli 2004 is bijkomend overleg gepleegd. Hierna heeft het BOIC twee erkenningsaanvragen voor de eigen dopingreglementering ingediend. De gemeenschappen zijn echter bevoegd voor het dopingbeleid. Aangezien het BOIC zich niet aan de staatshervorming conformeert, is na een juridisch onderzoek van de aanvragen beslist dat het BOIC op basis van de bestaande decretale regelgeving geen enkele vorm van permanente erkenning kan bekomen.

Het WADA is in 1999 opgericht. De organisatie is paritair samengesteld uit afvaardigingen van de Olympische beweging en van de publieke overheden. De missie van het WADA bestaat uit het promoten, het coördineren en het observeren op internationale schaal van de strijd tegen doping in al zijn vormen. De code van het WADA, die enkel door internationale federaties kan worden ondertekend, is op 1 januari 2004 in werking getreden.

Sinds de oprichting van het WADA is Vlaanderen actief bij de werking en bij de ondersteuning van het agentschap betrokken. Vlaanderen wil immers blijven beschikken over een permanent instrument om het eigen dopingbeleid te realiseren. Hierbij moet uiteraard rekening met de internationaal geldende standaard worden gehouden. De Vlaamse betrokkenheid bij het WADA blijkt uit een aantal feiten. Ik zal enkele van die feiten even toelichten.

Op 23 mei 2003 heeft de Vlaamse Regering de Verklaring van Kopenhagen tegen het gebruik van doping in de sport ondertekend. Deze verklaring is een politieke en morele overeenkomst. Het doel van de overeenkomst is het erkennen van de rol van het WADA en het ondersteunen van de WADA-code, van de intergouvernementele internationale samenwerking en van het proces dat

Anciaux

tot een voor of op de eerste dag van de Olympische Winterspelen van Turijn in februari 2006 te ondertekenen conventie moet leiden.

De Vlaamse Regering betaalt financiële bijdragen om de werking van het WADA te ondersteunen. Voor 2005 heeft de Vlaamse Gemeenschap een bijdrage van 52.028 euro betaald. Dit bedrag werd bepaald op basis van de verdeelsleutel die in de coördinatieraad medisch verantwoord sporten, het overlegorgaan tussen de gemeenschappen, werd afgesproken.

De Vlaamse Regering houdt rekening met de internationaal erkende dopinglijst. Tengevolge van een ministerieel besluit van 22 december 2004 heeft de Vlaamse Gemeenschap deze lijst op 1 januari 2005 integraal overgenomen.

De Vlaamse Regering heeft internationale dopingbestrijdingsorganisaties, zoals het WADA, decretaal de mogelijkheid gegeven om zogenaamde out-of-competition-controles uit te voeren. Deze controles worden conform de geldende regelgeving in Vlaanderen uitgevoerd.

In uitvoering van het decreet van 19 maart 2004 tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de medisch verantwoorde sportbeoefening zal ik de Vlaamse Regering op korte termijn een ontwerp van besluit voorleggen. Dit ontwerp van besluit biedt de Vlaamse overheid de mogelijkheid om de richtlijnen van het WADA uit te voeren. Het is de bedoeling de internationaal geldende normen in te voeren. Een van die normen is de toestemming wegens therapeutische noodzaak. Dit is een voorafgaande toelating om een geneesmiddel te gebruiken dat een verboden substantie bevat. Het ontwerp van besluit zal die toestemming in de Vlaamse regelgeving inbouwen. Een andere norm betreft de positieve analyseresultaten. De Vlaamse administratie, het WADA, de betrokken sportfederatie en de internationale sportfederatie moeten van dergelijke resultaten op de hoogte worden gesteld.

Ik werk mee aan het opstellen van een verdragstekst voor de Unesco die nadien ook door de Vlaamse Gemeenschap kan worden aanvaard. Dit verdrag, een internationale conventie tegen dopinggebruik in de sport, zal in de toekomst, samen met de op 1 januari 2002 door de Raad

van Europa geratificeerde conventie tegen doping in de sport, voor staten de juridische basis vormen om de WADA-code te erkennen. De definitieve tekst van het verdrag zal tijdens de 33e vergadering van de Unesco, die in oktober 2005 in Parijs plaatsvindt, aan de leden van de algemene vergadering worden voorgelegd.

Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven de nodige initiatieven te nemen om het decreet van 27 maart 1991 betreffende het medisch verantwoord sporten volledig in overeenstemming met de WADA-code te brengen. Hierbij moet in het bijzonder aandacht aan het systeem van de tuchtregeling, aan de harmonisering van de sancties, aan de beroepsprocedures en aan het systeem van spijtoptanten worden geschonken.

Wat de stelling van de heer Beckers over het gezamenlijke anti-dopingagentschap betreft, heeft mijn administratie onmiddellijk contact met de Europese vertegenwoordiger van het WADA in Lausanne en met de directeur-generaal van het WADA opgenomen. Beide heren hebben me schriftelijk bevestigd dat de WADA-code een duidelijke definitie van een nationale anti-dopingorganisatie bevat. Deze definitie luidt als volgt: 'Het NADO is het orgaan dat werd aangeduid door elk land als hebbende de belangrijkste bevoegdheid en verantwoordelijkheid om de antidopingregels goed te keuren en toe te passen, het afnemen van monsters te leiden, de testresultaten te beheeren en de hoorzittingen te organiseren, allemaal op nationaal niveau. Indien die aanduiding niet is gebeurd door de bevoegde autoriteit(en), zal dat orgaan het Nationaal Olympisch Comité van dat land zijn of de instantie die door dat laatste werd vaangeduid.'

De definitie is zeer duidelijk over wie beslist wie het NADO of het Nationaal Antidopingorgaan is: de publieke overheden beslissen daarover. De reactie van de voorzitter van het BOIC verbaast me dan ook enigszins. Niettemin blijf ik als minister van Sport bereid om in open dialoog de mogelijke knelpunten in een constructieve sfeer uit te praten en zo het pad te effenen naar een duurzame samenwerking met het oog op ons gezamenlijke doel: de medisch verantwoorde sportbeoefening. Geen haar op mijn hoofd denkt eraan een gezamenlijk Belgisch dopingagentschap op te zetten. Er is geen enkele regel waarop de heer Beckers zich voor deze suggestie kan baseren.

Anciaux

Het steunpunt Sport, Beweging en Gezondheid heeft de opdracht gekregen om de geldstromen in de sport in kaart te brengen. Bovendien is het een van mijn operationele doelstellingen om alle overheidsmiddelen voor sport te bundelen onder de bevoegde minister van Sport. Er kan maar sprake zijn van een coherent Vlaams sportbeleid indien alle overheidsmiddelen voor sport – de middelen van de Lotto en de federale middelen die voor sport zijn bestemd – worden samengebracht en vanuit één visie worden besteed.

De uitspraak van de heer Beckers heeft me enigszins verbaasd, maar ik til er niet zwaarder aan dan nodig. Het lijken me veeleer achterhoedegevechten die een onomkeerbaar proces inluiden. Het BOIC zal zich geleidelijk moeten aanpassen aan de staatsstructuur van dit land. Ondanks een aantal uitspraken die vorige week zijn gedaan, heb ik de indruk dat zelfs het BOIC inziet dat het die weg moet uitgaan. Ik verwacht tijdens deze legislatuur dat steeds meer zal worden gewerkt met de kamers binnen het BOIC.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, de kritiek op het dopingbeleid was eigenlijk de aanleiding tot mijn interpellatie. Dat u dit gebruikt om de puntjes op de i te zetten op het vlak van de bevoegdheden inzake het dopingbeleid, kan ik alleen maar toejuichen.

Mijnheer de minister, in De Morgen van eind vorig jaar werd u gevraagd wat u eigenlijk verwacht van het BOIC. U antwoordde dat u verwacht dat het BOIC zich aanpast aan de realiteit van het land, rekening houdend met het belang van topsport in het land, en meer confederaal zou gaan werken. Daarbij zou binnen het BOIC de werking van de Vlaamse en van de Waalse Interfederale worden geactiveerd.

Aansluitend daarop hebt u eigenlijk niet echt geantwoord op mijn tweede vraag. U hebt verwezen naar de kamers binnen het BOIC. U hebt echter niets gezegd over de concrete gesprekken die daarover zijn gevoerd.

Minister Bert Anciaux: U hebt gelijk dat ik daar niet voldoende op heb geantwoord. Tijdens een

eerste gesprek met de heer Beckers en zijn topambtenaar is afgesproken dat de heer Beckers eind april, begin mei een nota zou voorleggen over meer samenwerking en meer conformiteit met de staatshervorming. Ik wacht nog op die nota.

Ik heb uitdrukkelijk gevraagd om de Vlaamse en Waalse Interfederale actief in te zetten binnen het BOIC. De Vlaamse Interfederale kan dan de gesprekspartner worden en moet op termijn samenvloeien met de Vlaamse Sportfederatie. Ik verwacht hierover nog een antwoord van het BOIC. Indien ik dat antwoord niet krijg, zal ik opnieuw een initiatief nemen om rond de tafel te gaan zitten. Het was immers alleszins de afspraak dat een delegatie van de Vlaamse Gemeenschap samen met het BOIC technische besprekingen zou aanvatten, met het oog op het concretiseren van de vraag in mijn beleidsnota over het BOIC.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Ik dank u voor uw antwoord. Ik meende inderdaad in een artikel te hebben gelezen dat een dergelijke nota op komst was. April werd vooropgesteld als richtdatum voor die nota. Ondertussen is april bijna voorbij. U hebt het nu over begin mei. Ik hoop dat die nota er komt en dat het niet een wachten op Godot wordt.

De reactie van de heer Beckers doet echter niet al te veel goeds vermoeden. U betwijfelde blijkbaar zelf al in uw antwoord of in die nota die door u verwachte aanzet al zal worden gegeven.

Minister Bert Anciaux: Ik ben een onvoorstelbare optimist.

De heer Johan Deckmyn: Het zal u niet verbazen dat ik iets pessimistischer ben.

Minister Bert Anciaux: Dat heeft te maken met een verschil in mensbeeld.

De heer Johan Deckmyn: Het heeft misschien iets meer te maken met realiteitszin en een goede voorbereiding op bepaalde dossiers, en met mensen confronteren met hun uitspraken.

Ik kondig ook een met redenen omklede motie aan.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, namens de meerderheid kondig ik ook een met redenen omklede motie aan.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Deckmyn en door de heer Roegiers werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de hervormingsplannen voor de Vlaamse Opera

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de hervormingsplannen voor de Vlaamse Opera

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heren Stassen en Arckens tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de hervormingsplannen voor de Vlaamse Opera.

De heer Stassen is er nog niet, dus stel ik voor dat de heer Arckens eerst het woord neemt.

De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik zal uiteraard een klein beetje pessimistischer zijn dan de minister. Dat kan inderdaad iets te maken hebben met verschillende mensbeelden.

Mijnheer de minister, zoals te verwachten viel, hebben uw recente uitspraken in verband met de Vlaamse Opera en de plannen die u hebt voor de herstructurering ervan voor enige beroering gezorgd. Het element van het plan-Anciaux dat de jongste dagen steeds meer de gesprekken beheerst,

is dat de Vlaamse Opera zijn huisorkest verliest. De musici en zangers zouden onderdak krijgen bij de Filharmonie en het Vlaams Radio Orkest, die de voorstellingen van de Vlaamse Opera zullen begeleiden. Het operakoor wordt samengevoegd met het Vlaams Radio Koor tot één koor, onder de artistieke leiding van de Vlaamse Opera. Volgens u is dit geen besparing, maar een reorganisatie. Niemand begrijpt echter goed waarom deze reorganisatie goed is. Ook zou de exploitatie van de operagebouwen worden overgedragen aan de steden Antwerpen en Gent.

Zoals bekend hebt u een tijdje geleden een hervormingsmanager aangeduid, namelijk de heer Claeys, om de Vlaamse Opera uit het financiële slop te halen. Hij moest in samenspraak met de raad van bestuur de nodige gesprekken voeren en voorstellen formuleren. Over de toekomst en het verleden van de Vlaamse Opera en vooral de factoren die ertoe hebben geleid dat de opera in het financiële slop is geraakt, kan zeer lang worden gediscussieerd. Deze zaak sleept immers al zeer lang aan. We zouden er een hele dag over kunnen spreken met auditbureaus. Ik beperk me echter tot enkele elementen. Zoals u weet, zou de gecumuleerde schuld van de Vlaamse Opera momenteel 3,5 miljoen euro bedragen. Daarvan zou 2,3 miljoen euro te wijten zijn aan een structurele onderfinanciering door de diverse overheden. Het eigen tekort op de exploitatie bedraagt 1,2 miljoen euro. Daarbij mag de Vlaamse overheid niet worden vergeten. Dan hebben we het nog niet over de verbouwingswerken die momenteel bezig zijn in Antwerpen.

U en uw voorganger Van Grembergen hadden de opera onder meer performantieboni beloofd. Er is echter slechts éénmaal een dergelijke bonus uitgekeerd, van 50 miljoen frank. Overigens werden de subsidies trouwens ook nooit geïndexeerd, terwijl de lonen van de medewerkers van de opera uiteraard wel werden geïndexeerd. Het gevolg van dit alles was dat een aantal instanties, zoals de stad Gent, niet meer wilden meedoen in dit verhaal en de opera veel te weinig subsidies gaven of zelfs, op het einde, helemaal niets meer. Ook in Antwerpen gingen stemmen op in die zin. De relaties tussen de Vlaamse Opera en de steden zijn dus verzuurd.

Naast het probleem van de structurele onderfinanciering is er ook dat van de minder goede financiële prestaties. U hebt destijds het studiebu-

Arckens

reau Niké ingeschakeld om ons mee te delen dat een en ander dringend moest veranderen binnen de opera. Minder bekend is dat in september 2004 de raad van bestuur van de Vlaamse Opera zelf een verbeteringsplan heeft opgesteld. Na het rapport van Niké heeft de directie van de opera zelf een beroep gedaan op het studiebureau Hey. De resultaten van het onderzoek hebben geleid tot het opstellen, halfweg 2004, van een verbeteringsplan, samen met een ander prestigieus studiebureau, McKinsey. Dit plan is aan u overgemaakt.

De resultaten ervan waren verbluffend, althans volgens de andere zijde. Indien men het plan had uitgevoerd, zou de Vlaamse Opera een van de weinige zelfbedruipende gezelschappen ter wereld zijn geworden, op zeer korte termijn. In het kader daarvan had de raad van bestuur op 27 oktober jongstleden een eigen program manager aangeduid, die dat verbeterplan zou moeten uitvoeren. U hebt toen echter te kennen gegeven geen vertrouwen te hebben in dit plan.

Ook stond los daarvan een PPS-constructie op poten met een bank die vlakbij de opera is gelegen. De raad van bestuur had daar het volste vertrouwen in. Naar verluidt zou u daar tamelijk sceptisch tegenover staan, alsook tegenover de verbeteringsplannen van de studiebureaus die door de opera zijn ingeschakeld.

Ondertussen hebben zich allerlei complicaties voorgedaan naar aanleiding van het plan dat u hebt ontvouwd. Er is onder meer kritiek gekomen van de voorzitter van de adviescommissie voor muziek, de heer Baeten, die zegt dat er andere mogelijke oplossingen waren. Hij staat ervan verstoeld dat de hervorming zonder inspraak gebeurt en vraagt zich af door wie ze is ingefluisterd. De raad van bestuur heeft zich enkele dagen geleden over de beslissing van de minister gebogen en heeft daarover gecommuniceerd. Eerder wilde het operahuis niet reageren. Ik beschouw de reactie van de raad van bestuur als gedifferentieerd. Er staat een positieve titel boven, maar in de tekst zelf staan zowel pro's als contra's.

Ik vind dit geen hervorming, maar een regelrechte ontmanteling van de Vlaamse Opera. Een opera zonder eigen koor en orkest is geen operahuis meer, maar een productiehuis à la Woestijnvis dat met onvaste contractanten werkt. Op 19 april

jongsleden liet intendant Focroulle van De Munt weten dat een eigen huisorkest en -koor essentieel is voor de Vlaamse Opera. Hij vindt de plannen van de Vlaamse Regering erg gevaarlijk en zegt: 'Een koor en orkest zijn nodig. Meer nog, ze zijn de ziel van een operahuis.'

Volgens ingewijden is het verhaaltje uit De Morgen flauwekul waarin staat dat het orkest voor wie goede oren zou hebben, toch maar zozo is. De Vlaamse Opera en haar orkest en koor behoren tot de absolute wereldklasse. Ook het andere verhaaltje dat intendant Clémur wel in orde is, maar dat de opeenvolgende dirigenten de zaak zouden hebben vernoeid, is enkel bouwstof voor degenen die de Vlaamse Opera willen ontmantelen.

Mijnheer de minister, hoe kan er in godsnaam – en men moet heus geen virtuoos zijn om dit te kunnen volgen – zomaar een samensmelting komen van het koor en orkest van de opera met dat van de Filharmonie en de radio-omroep? Deze aangelegenheid heeft de voorbije dagen veel aandacht gekregen in de pers en is voorwerp geworden van een petitie. De Standaard schrijft: 'Het afvoeren van het koor en orkest van de Vlaamse Opera is paniekvoetbal, een noodgreep die de werkelijke problemen van het huis onopgelost laat. Het is een voortzetting van onzorgvuldig zakelijk en artistiek beleid.[...] Orkest en koor zijn het hart van een opera. De regie, de solisten, de vormgeving kunnen nog zo briljant zijn, als het muzikale fundament ontbreekt, ontstaat er nooit iets goed. Laten we dit hart niet wegsnijden, want een transplantatie is veel moeilijker, en met het risico dat een patiënt overlijdt'.

Te werken voor een koor en orkest in een opera is helemaal iets anders dan te werken voor radio en studio. Een orkest of koor is ofwel afgestemd op het één of op het ander, maar al de rest leidt tot kakofonie. Een VRT-koor is wat anders dan een operakoor: ze voeren andere stukken uit en opereren binnen een andere context. De Vlaamse Opera mikt bijvoorbeeld op een welbepaalde solist die om specifieke redenen thuishoort in de opera en nergens anders. In uw plan wordt die solist op welbepaalde momenten gewoon toegevoegd aan de Filharmonie of aan het VRO-VRK. Wat moet die daar doen?

De Filharmonie stelt: 'Een operaproductie kost een orkest 6 of 7 weken. Wij van de Filharmonie hebben onze eigen reeksen van orkesten met

Arckens

veel abonnees. Er zullen dus andere gezelschappen nodig zijn dan de twee orkesten om de zeven producties van de Vlaamse Opera te spelen.' Of anders geformuleerd: door de Filharmonie en het Vlaams Radio Orkest plots met tientallen musici uit het operaorkest te overspoelen, komen de zorgvuldig opgebouwde orkestteams zwaar onder druk te staan. Hetzelfde geldt voor de samensmelting van het operakoor met het Vlaams Radio Koor, want stilistisch staat de zangwijze van een kamerkoor haaks op dat van een radiokoort.

Mijnheer de minister, ik herinner u eraan dat dergelijke plannen niet nieuw zijn. In 1988 kondigde toenmalig minister van Cultuur, de heer Dewael, aan dat hij het operaorkest met het Koninklijk Filharmonieorkest van Vlaanderen wilde samenvoegen. Nadat zijn plannen werden afgeschooten, doken eind 1989 plannen op het BRT-orkest samen te voegen met dat van de Filharmonie tot een Vlaams superorkest. De suggesties en speculaties sleepten drie jaar aan en verlamden musici in beide orkesten. Telkens weer stuitten de plannen op de musici zelf. Ze namen het niet dat de managers vooral financiële argumenten aanvoerden, maar veel minder overtuigend de artistieke noodzaak van hun plannen konden aantonen. In feite is er vandaag niets nieuws onder de zon, alleen met dit verschil dat uw samenvoeging van orkesten en koren geen uitvloeisel is van een financiële sanering.

Mijnheer de minister, uw plannen worden voorgesteld als een opluchting omdat er geen jobs zullen sneuvelen. Dat is heel goed, maar is niet het hoofdprobleem. Ik begrijp de bezorgdheid van de vakbond over mogelijk banenverlies, maar het gaat hier natuurlijk wel duidelijk in de eerste plaats om de instandhouding van een zeer eerbiedwaardige culturele instelling van het allerhoogste niveau in Vlaanderen, die jammer genoeg al jaren in de financiële penarie zit.

De petitieactie is daarom een bijzonder goede zaak. Ik lees u voor uit de tekst, mocht ik u nog niet hebben overtuigd. 'Het voorstel tot fusie gaat voorbij aan een aantal elementaire kwaliteitscriteria die nodig zijn om opera op een hoog niveau te brengen. Een operaorkest heeft een eigen repertoire en heeft zich jarenlang getraind in de flexibiliteit die nodig is om zangers te begeleiden. Orkes-

ten zoeken vaak naar de juiste opstelling en de ideale combinatie van klankkleuren. Het fuseren van orkesten geeft meestal geen grotere, maar een verminderde kwaliteit. De Vlaamse Opera heeft de voorbije 15 jaar een uitstekend operaorkest opgebouwd, dat in de internationale pers regelmatig de grootste lof krijgt toegezwaaid. Voor zijn prestaties werd het onlangs nog geprezen door een wereldpers gaande van de Amerikaanse International Herald Tribune, via de Duitse Frankfurter Allgemeine tot de Corriere Della Sera. Een dergelijk ensemble afschaffen, is de ziel wegsnijden van de Vlaamse Opera.'

Nu weet ik ook wel dat er in Europa een, uiteraard in Nederland te situeren, voorbeeld bestaat dat dit alles zou tegenspreken. Daar is men inderdaad overgegaan tot een ontkoppeling van opera en orkest. De toestand in Nederland is verschillend. Er bestaan diverse orkesten van buitengewone kwaliteit.

Mijnheer de minister, tegenover dit alles staat enkel uw argument dat met de fusie een structurele onderbezetting van het Vlaams Radio Orkest & het Vlaams Radio Koor en de Filharmonie kan worden opgelost. De resem van argumenten die ik daarnet heb aangehaald, vind ik in uw betoog niet terug. Ik ben dan ook benieuwd naar uw antwoord.

Ook het plan om aan de steden de exploitatie van de operahuizen toe te kennen, kan alleen maar voor grotere moeilijkheden zorgen. Zo kan en moet het operahuis van Gent andere activiteiten in haar gebouwen onderdak geven, terwijl de ruimten dagen- en wekenlang bezet waren voor repetities voor langdurige uitvoeringen, enzovoort. Sommigen, zoals de Gentse cultuurschepen Van Rouveroy, zien dit echter wel zitten en stellen onomwonden dat de repetities zullen verhuizen naar Antwerpen en dat Gent de verantwoordelijkheid krijgt voor de exploitatie, waardoor er zich aantrekkelijke mogelijkheden aandienen.

Er leeft een en ander in de Gentse muziekwereld en in het muziektheater, zelfs buiten het Muziekforum. De schepen denkt hierbij aan operettes, musicals, die in het Gentse operagebouw zeker een plek kunnen krijgen. Volgens hem is er in Gent vraag naar een veelvuldiger gebruik van het gebouw. Mijnheer de minister, behoort dat allemaal tot de kerntaken van de Vlaamse Opera? Zal

Arckens

dat de rancune van de Gentenaars, die, dixit de voorzitter van deze commissie, slechts de tweede viool zullen spelen in de Vlaamse Opera, niet nog meer aanscherpen?

Tot slot wil ik er ook op wijzen dat zelfs de intendant van de Vlaamse Opera, de heer Clémeur, blijft stellen dat de instelling zelf niet in crisis verkeert. De problemen die nu aan de oppervlakte komen, zijn van structurele aard, zo laat hij optekenen in De Standaard van 25 april. Volgens hem zou het een hele stap vooruit zijn als het budget wordt verhoogd met 4 percent in plaats van met de traditionele indexaanpassingen van 2 percent. Indien Antwerpen zou kunnen blijven dienen als zetel en producerend centrum, en als ook de repetities in deze stad zou kunnen plaatsvinden, is volgens hem alvast één van de grote kostopdrijvende elementen weggewerkt. De heer Clémeur zet zich hier op dezelfde lijn als de heer Claeys. De vele verplaatsingen van de muzikanten vallen dan weg.

Bovendien werden volgens de heer Clémeur de afgelopen tijd inspanningen geleverd om meer inkomsten te verwerven. De sponsoring is opgetrokken en de prijzen voor de tickets zouden meer gedifferentieerd zijn. Door het niet vernieuwen van de beheersovereenkomst kreeg de Vlaamse Opera echter 2 miljoen minder subsidies dan gepland. De steden wensten immers niet meer mee te doen. Volgens het plan-Claeys is er ook bijzonder weinig hoop dat het geld er ooit zal komen. Het operabestuur blijft echter koppig om een herziening vragen. Dit bedrag door de Vlaamse Opera laten betalen, houdt geen reorganisatie in, zo stelt de opera, maar veeleer een zware besparingsmaatregel.

Het plan-Anciaux-Claeys laat hierover geen onduidelijkheid bestaan. De Vlaamse Opera krijgt volgens het plan opnieuw een privaatrechtelijk statuut. Het gecumuleerde verlies dat de afgelopen jaren werd opgebouwd, zal door de Vlaamse Opera zelf moeten worden weggewerkt.

Mijnheer de minister, waarom heeft men dit alles bekookst? Ook de heer Baeten van het adviescomité vraagt zich dat af. Ik heb mijn voelhorens even opgestoken. Ik had gehoopt dat de interpellatie pas over 14 dagen op de agenda zou staan. Dan had ik meer gestoffeerde informatie uit die hoek gekregen. Bij insiders leeft nogal sterk het

gevoel dat dit een zet is om het forum in Gent meer kansen te geven dan het op dit ogenblik heeft. Deze operatie kost de overheid weinig, responsabiliseert zogenaamd de operahuizen, maar holt in feite de operahuizen uit. Was het niet de heer Mortier die op 20 maart in het theater Arca optrad om zijn visie over kunst en politiek in Vlaanderen te geven? Hij vroeg zich af of Vlaanderen drie opera's nodig heeft, of België een symfonieorkest nodig heeft, een Vlaams orkest, enzovoort.

Mijnheer de minister, deze uitspraken moeten aanzetten tot nadenken. De heer Mortier kreeg die stelling verkocht als zijnde een aanval op de 'burgerlijke cultuur' – waarschijnlijk komt dat uit de boekskes van de Frankfurter Schule – waar het Vlaams Belang voor zou opteren – wat een dwaasheid! – want in zijn ogen ongevaarlijk. Telkenmale formuleert hij expliciet dat het forum er moet komen. Hij zegt in De Morgen van 21 maart: 'Wij hebben een aantal voorbijgestreefde cultuuruitingen niet snel genoeg aangepakt, en we hebben te lang gewacht om meer ruimte te maken voor hedendaagse creatie.'

Op 3 januari stelde hij in dezelfde krant dat de Vlaamse Opera na 17 jaar onder de artistieke leiding van de heer Clémeur enkel nog aan entertainment doet. Carmen is would-be-modernisme, vindt hij. De meeste voorstellingen zijn voor hem hoogstens een vijgenblad. Mijnheer de minister, dat is niet min als kritiek!

Hoe ziet u de logica van de fusie tussen de verschillende orkesten in het licht van wat ik heb geponeerd? Hoe gaat u om met de kritiek van de heer Focroulle, met de petitieactie, enzovoort? Hoe gaat u om met de kritiek van de beoordelingscommissie, die het nu laat afweten? Op 20 april stelde de heer Baeten, de voorzitter van de beoordelingscommissie Muziek, dat, gelet op het feit dat zijn commissie voor voldongen feiten werd geplaatst en nooit werd ingelicht over uw plannen, het aan u is om een oplossing te zoeken. 'Op ons eindrapport hoeft hij alvast niet te rekenen', zo zegt hij. Volgens hem is uw handelswijze typerend voor hoe in Vlaanderen met beoordelingscommissies wordt omgegaan. Dat is niet bepaald een optimistische noot!

De vakbonden voelen zich bij het vastleggen van de analyses en krachtlijnen gepasseerd. Wat vindt

Arckens

u daarvan? In uw plan mikt u op gastoptredens die op andere locaties in Vlaanderen en in de buurlanden worden aangeboden om de uitstraling, het publieksbereik en het niveau van de zelf-financiering te verhogen. Daartegenover staat dan weer de repliek van intendant Cléméur. Hij gelooft niet dat gastvoorstellingen in Brugge, Hasselt of elders geld in het laatje zouden kunnen brengen. Niet alle producties zijn immers geschikt als reizende voorstelling. Bovendien heeft Brugge als enige stad zelf een orkestbak.

Mijnheer de minister, hoe concreet kan het gecumuleerde verlies van de opera door de opera zelf worden weggewerkt? Dat is toch een contradictie! Het gaat om een heel pak geld. De exploitatiekosten worden overgedragen aan Antwerpen en Gent. De relaties waren echter verzuurd. Gent betaalde bijna niets meer. Wat dat betreft, is ook Antwerpen aan het slabakken. Welke motivaties hebben deze steden op dit ogenblik wel, als ze in het verleden te zuinig waren met de subsidiëring?

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, we hebben het hier altijd gehad over de impulssubsidies. De heer Arckens had het daarnet terecht over de commissie ad hoc. Mijnheer de minister, zult u in de toekomst nog wel liefhebbers vinden om in dat soort commissies te zitten? Wat is eigenlijk nog de rol van zo'n commissie? U kent het verhaal beter dan mij. De commissie is bij wijze van spreken op de E40 gewoon in snelheid gepakt. Het ging om een internationaal gezelschap. Er was iemand bij van Oslo, van Berlijn en van Amsterdam. Alles was keurig geregeld.

Ik heb ook het – zeer verdienstelijke – rapport gelezen van de heer Claeys. Ik ben vooral onder de indruk van het financiële beheer van dit soort instellingen. Het is knap dat drie versies van de begroting van 2005 en twee versies van de begroting 2006 worden beoordeeld. Als wij onze gemeenten zo zouden besturen, zouden we ongetwijfeld op het matje worden geroepen door de gouverneur.

Het valt me ook op met welke achteloosheid stadsbesturen zoals die van Gent en Antwerpen

op een bepaald ogenblik zeggen dat ze een factuur niet meer betalen. Als een overeenkomst wordt afgesloten, dan moeten beide partijen die nakomen. Degene die dat niet doet, wordt als onbetrouwbaar beschouwd.

Mijnheer de minister, hoe verhoudt het rapport-Claeys zich tot de artistieke invulling? U kunt al die operaties wel doorvoeren. Blijkbaar is alles al beslist. Ik begrijp dat een operakoor iets totaal anders is dan het radiokoor. Ik ben zelf een liefhebber van klassieke muziek. We hebben hier te maken met een erg merkwaardige manier van besluitvorming. Welke maatregelen zult u nemen om te komen tot een duidelijk financieel beleid? De manier waarop deze zaak in Antwerpen en Gent wordt beheerd, is ontluisterend.

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in zaken zoals deze is het goed zoveel mogelijk te oordelen met gevoel voor nuance. Een gedeeltelijk ontijdige communicatie, die ook door het kabinet van minister Anciaux als ongelukkig werd bestempeld, heeft jammer genoeg tot gevolg gehad dat men een visie op een situatie is gaan verengen tot de – gewichtige – kwestie van de toekomst van het koor en het orkest. In het rapport van minister Anciaux wordt een ruime oplossing geboden, via regelingen zoals de overdracht van infrastructuur, met kwesties die in verband staan met het hele beleid van de Vlaamse Gemeenschap over beter bestuurlijk beleid, enzovoort. Al die belangrijke en structurele zaken verdwijnen op de achtergrond.

Mijnheer Arckens, ik neem u dat niet kwalijk. In deze interpellatie komen die zaken niet of nauwelijks aan bod. U legt de nadruk op één probleem. Ik beweer niet dat het probleem onbelangrijk is. U hebt het over 'uitholling van de Vlopera'. U zegt dat met zoveel genoeg. U bent verstandig genoeg om nuances te kunnen aanbrengen. U weet goed dat als de kwestie wordt geamputeerd tot de vraag over het orkest en het koor, slechts een deel van het verhaal aan bod komt. In deze commissie moeten we verder kijken en niet alleen focussen op wat nu aan bod is gekomen.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer Vanackere, indien u goed had opgelet, dan had u geweten dat ik het niet alleen over het orkest heb gehad, maar ook over de budgettaire tekorten, ook over studiebureaus, over wat met de studies is gebeurd, over de responsabilisering van de steden, over de kritiek van de heer Clemeur, over het artistiek beleid, enzovoort. Ik geloof niet dat ik veel elementen onbesproken heb gelaten. Uiteraard heb ik het belangrijkste er uit gelicht. Ik heb me echter niet alleen beperkt tot het orkest.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer Arckens, ik ben bereid mijn opmerkingen iets te nuanceren. In de beschrijving van het probleem hebt u zo goed als alles aangehaald. In uw vraag aan de minister gaat u echter alleen in op één deel van de oplossing die naar voren wordt geschoven.

Bij de beschrijving van de materie hebt u het probleem breed gekaderd. In uw interpellatie aan minister Anciaux vraagt u echter niet hoe het precies zit met die infrastructuur. U vraagt niet hoe het zit met de omvorming van deze instelling in licht van het beter bestuurlijk beleid. U vraagt niet wanneer er een beheerscontract wordt afgesloten.

Mijnheer de minister, ik stel die vraag wel. Als we het hebben over de toekomst van de Vlopera, mogen we ons niet beperken tot de vraag die vandaag aan bod komt. We moeten ook nagaan welke instrumenten er op termijn naar voren kunnen worden geschoven om te zorgen voor een responsabilisering.

De inschakeling in het beter bestuurlijk beleid biedt voor een deel een antwoord op de bekommernissen die de heer Peumans heeft aangebracht. De klok is aan het tikken. We hebben maar enkele maanden meer. Daarna rekent de instelling op klaarheid over het beheerscontract.

Er moet iets gebeuren. U citeert cijfers die ik nogal aan de hoge kant vind. Het tekort bedraagt 1,2 miljoen euro. Dat is nog altijd bijzonder veel geld.

De heer Erik Arckens: Dat gaat over de exploitatiekosten.

De heer Steven Vanackere: Dat klopt. Het zal in ieder geval niet volstaan om alleen middelen vanuit het decreet Sociaal-Cultureel Werk over te hevelen naar de opera, zoals het Vlaams Belang

had voorgesteld tijdens de begrotingsbesprekingen. Er moet voor worden gezorgd dat die middelen structureel overeenstemmen met de mogelijkheden inzake de activiteit.

Mijnheer de minister, ik pleit er voor snel duidelijkheid te bieden over de inschakeling in het beter bestuurlijk beleid, voor een snelle realisatie van het beheerscontract en voor het realiseren van een aantal oplossingen nadat er een goed overleg is gevoerd.

Soms komen ideeën voortijdig in de media. We moeten ons daarover bezinnen. Mijnheer de minister, dat wil niet zeggen dat u zich aan een zwijgnota moet houden. U moet wel beseffen dat het haast niet mogelijk is om ideeën te formuleren zonder dat men denkt dat er een beslissing is genomen. U hebt natuurlijk het recht om zaken te overwegen, te bedenken. Uw functie maakt echter dat de woorden die u uitspreekt meteen worden geïnterpreteerd als beslissingen. Het gevolg is dan dat u moet antwoorden op interpellaties.

Ik pleit ervoor de nodige voorzichtigheid aan de dag te leggen en geen definitieve beslissingen te nemen zonder het noodzakelijke overleg met de twee betrokken steden en met de vertegenwoordigers van de werknemers. Ik blijf dit punt belangrijk vinden. We mogen dit niet te veel relativiseren. Het gaat hier over de toekomst van een instelling. De toekomst van een instelling is evenwel vaak aan de toekomst van verschillende, momenteel zeer bezorgde, families verbonden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, ik vind dit eigenlijk een eigenaardige discussie. Indien het over de opera in Vlaanderen gaat, reageren de superconservatieve Vlamingen plots. Ik betreur dat dit in verband met andere onderwerpen niet het geval is. Ik wil de positie van de Vlaams Opera alvast niet aan superconservatieve Vlamingen overlaten. (*Opmerkingen*)

Als kunstvorm heeft opera een lange geschiedenis. In de loop van de voorbije decennia zijn voor opera's overal ter wereld diverse organisatievormen en werkmodellen ontstaan. Dit geldt overigens ook voor het muziektheater. Opera is de grootste en de oudste van de moderne, tijdens de Romantiek ontstane, vormen van muziektheater. Het muziektheater is aan ongelooflijke veranderingen

Caron

onderhevig. Het Vlaams muziektheater beperkt zich niet tot de activiteiten van de Vlaamse Opera. Diverse fantastische producties vinden wereldwijd weerklank.

Aangezien we aan een verandering van werkmodellen onderhevig zijn, wordt de Vlaamse Opera onvermijdelijk ook met dergelijke vragen geconfronteerd. De Vlaamse Opera staat op dit vlak niet alleen. Hetzelfde geldt voor het orkestenbestand, het theater en de musical. De ensembles evolueren van grote, vaste bezettingen naar lossere relaties met medewerkers of met deelgroepen als orkesten en koren. Deze lossere regeling vormt een veel dynamischer werkmodel. De moderne opera houdt immers veel ruimere scenografische, dramaturgische en inhoudelijke uitdagingen in dan de klassieke opera.

Iedereen mag zich afvragen welke vorm van opera we in Vlaanderen willen. Welke relatie moet die opera ten aanzien van de andere Europese opera's hebben? Moet onze opera uniek zijn of op de andere opera's lijken? Wat is de positie en de taak van onze opera?

Ook op zakelijk vlak liggen heel wat bouwstenen voor een verandering op tafel. We beschikken over diverse rapporten en over de adviezen van de beoordelingscommissies. We beschikken over voldoende informatie om een beslissing te nemen. Vlaanderen heeft behoefte aan een kwalitatief hoogstaande, originele en door alle Vlamingen gewilde opera.

Mijnheer de minister, wat is de verhouding tussen de rapporten en de mening van de beoordelingscommissies? Wanneer mogen we ons aan een beslissing verwachten? Valt dit samen met het kunstendecreet of zult u een andere timing hanteren?

Mijnheer Peumans, ik waardeer uw bekommernis. Ik vraag me evenwel af of u identiek zou reageren indien de beoordelingscommissies in het kader van het kunstendecreet te weinig Limburgse dossiers positief zouden beoordelen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik heb de minister vroeger al gezegd dat ik de geringe aanwezigheid van Lim-

burgers in die commissies als een zwakte ervaar. Ik weet natuurlijk dat de grote artistieke geesten in de grote steden en niet op het platteland wonen. *(Opmerkingen van minister Bert Anciaux)*

De heer Dany Vandenbossche: Ik zou me zelf ook bij deze interpellaties willen aansluiten. Ik zal proberen het kort te houden.

Mijnheer Peumans, ik ben verbaasd over wat u hier 'gratuit' naar voren brengt. Ik ken het rapport van de heer Claeys redelijk goed. Zoals u het hier vertelt, lijkt het wel of de zakelijke leiding van de Vlaamse Opera met haar begroting speelt. Indien u de eerste pagina van het rapport eens duidelijk zou lezen, zou u direct merken waar het probleem zit. Omwille van het ESR worden eigenlijk twee begrotingen opgesteld. De eerste begroting is voor de Vlaamse Gemeenschap. De tweede begroting is voor de eigenlijke werking van de Vlaamse Opera. Dit blijkt duidelijk uit het rapport van de heer Claeys. Aangezien de Vlaamse Opera de feiten niet met een begrotingscontrole kan weergeven, heeft de zakelijke leiding een probleem. Dat komt niet overeen met wat u daarnet hebt verklaard. U hebt laten uitschijnen dat de Vlaamse Opera zomaar begrotingen zonder enig belang opstelt. Dit klopt uiteraard niet. U moet de resultaten van 2004 maar eens nakijken. In 2004 heeft de Vlaamse Opera goede resultaten geboekt. Ik maak deze louter technische opmerking omdat u daarnet een beetje hebt overdreven.

Wat me tijdens deze discussie en bij het lezen van het interpellatieverzoek van de heer Arckens opvalt, is de verkeerde informatie die over het voorstel van de heer Claeys met betrekking tot het koor en het orkest circuleert. De heer Claeys stelt voor dat het koor een deel van de Vlaamse Opera blijft, dat het Vlaams Radio Koor naar de Vlaamse Opera zou worden overgeplaatst en dat het orkest van de Vlaamse Opera door middel van een pool naar andere orkesten zou vertrekken. Dit is iets heel anders. Het koor van de Vlaamse Opera wordt niet uit de werking van de Vlaamse Opera gelicht. In het voorstel van de heer Claeys blijft het koor binnen de Vlaamse Opera en wordt het zelfs nog groter dan het nu is.

De Vlaamse Opera heeft in de loop van de geschiedenis al allerlei rechtsvormen gekend. De Vlaamse Opera is een intercommunale, een vzw en een VOI geweest. De heer Claeys stelt voor om er opnieuw een privaatrechtelijke instelling van te

Vandenbossche

maken. Hij kadert dit binnen de BBB-hervormingen. De Vlaamse Opera hoeft geen EVA te worden. De voorgestelde structuur lijkt meer op de huidige structuur van het Ballet van Vlaanderen. Indien ooit een handboek over overheidsstructuren voor het beheer van culturele instellingen zou verschijnen, zou de Vlaamse Opera allicht een groot gedeelte van dit boek in beslag nemen. De structuur van de Vlaamse Opera is in de loop der jaren al onwaarschijnlijk vaak gewijzigd. Deze hervormingen hebben gevolgen die zelden of nooit in discussies als deze aan bod komen. Uit de Vlaamse begroting blijkt duidelijk dat de Vlaamse Gemeenschap meer geld aan opera besteedt dan aan de subsidiëring van de Vlaamse Opera. De Vlaamse Gemeenschap sleurt nog steeds het sociaal passief van de vroegere structuur mee.

De heer Arckens heeft zijn interpellatieverzoek voor de recentste vergadering van de raad van bestuur van de Vlaamse Opera ingediend. Het rapport van de heer Claeys is aan de raad van bestuur voorgelegd. In zijn repliek heeft de raad van bestuur verklaard een hele reeks punten uit het rapport te willen doorvoeren. Een goed voorbeeld is het beheer van de infrastructuur en de bijbehorende kosten.

De heer Claeys heeft een voorstel over de verhouding tussen de Vlaamse Opera en de betrokken steden gedaan. Ik tracht me in dit verband in de positie van de stadsbesturen te plaatsen. Er is namelijk een probleem. Sedert 2001 is er geen beheersovereenkomst met de steden meer. Dit betekent dat de steden geen enkele legale verplichting meer hebben om de Vlaamse Opera te subsidiëren. Cultuur is trouwens geen verplichte uitgavenpost in een gemeentelijke begroting. De daling van de subsidies van de Vlaamse Opera zijn eigenlijk enkel aan het stadsbestuur van Gent te wijten. In Antwerpen heeft het stadsbestuur op een bepaald ogenblik beslist de subsidies weer aan te vullen. Aangezien we met dergelijke omstandigheden rekening moeten houden, kan het niemand verbazen dat de financiële situatie van de Vlaamse Opera niet rooskleurig is.

De Vlaamse Opera heeft tevens een intern probleem. De zakelijke aanbevelingen van de heer Claeys lijken me even belangrijk als de discussie over het orkest. De raad van bestuur van de

Vlaamse Opera pleit alvast voor het behoud van het orkest. Er is echter een probleem. Dit probleem betreft niet de artistieke kwaliteiten van het orkest. Hierover kan uiteraard worden gediscussieerd. Ik stel echter voor dat hier niet te doen. Het probleem is de lage benuttingsgraad van het orkest. We mogen dit het orkest niet verwijten. De raad van bestuur pleit voor het behoud van het orkest, maar vraagt tegelijkertijd om de mogelijkheid te overwegen eventueel akkoorden met de bestaande symfonische orkesten af te sluiten.

De twee grote symfonische orkesten in Vlaanderen hebben een tekort aan muzikanten. Dit probleem is tijdens de vorige legislatuur zeer uitgebreid besproken. De vraag is of het VRK een onderdeel van het VRO moeten blijven. Het VRO vindt natuurlijk dat we deze discussie een paar jaar geleden al hebben gevoerd. Mijns inziens, moeten we een algemene discussie over het orkestlandschap voeren. We mogen ons niet tot de huidige situatie van de Vlaamse Opera beperken. De raad van bestuur van de Vlaamse Opera pleit voor het behoud van het eigen orkest, maar is bereid om over een eventuele poolvorming te praten. De raad van bestuur stelt niet voor om het orkest te ontmantelen en naar andere orkesten over te brengen.

Uit het interpellatieverzoek van de heer Arckens blijkt dat zich in dit verband een perceptieprobleem stelt. Volgens hem stelt de heer Claeys voor om ook het koor uit de Vlaamse Opera weg te halen. Dit klopt helemaal niet.

Het VRO wil het VRK niet zomaar aan de Vlaamse Opera afstaan. In feite wordt hier een omgekeerde discussie gevoerd. De heer Claeys heeft nooit voorgesteld het koor van de Vlaamse Opera af te schaffen.

Tot slot wil ik nog iets over de beoordelingscommissies zeggen. Het zou niet de eerste keer zijn dat zich tijdens een beoordelingsronde door een beoordelingscommissie een accident de parcours voordoet. Tijdens de herstructurering van de stadstheaters is iets gelijkaardigs gebeurd. Bovendien velt de beoordelingscommissie een oordeel op basis van artistieke plannen. De beoordelingscommissie houdt zich niet met de zakelijkheid van de betrokken instellingen bezig. Het is immers mogelijk dat de financiële situatie van een instelling in de loop der jaren helemaal verandert.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, tijdens het najaar van 2004 heb ik te horen gekregen dat de structurele tekorten van de Vlaamse Opera weer zorgwekkend begonnen toe te nemen. Ik heb op dat ogenblik voor mezelf de conclusie getrokken dat niet enkel de tekorten, maar ook de algemene problemen van de Vlaamse Opera van structurele aard zijn. Ik heb toen besloten dat de Vlaamse Opera een structurele oplossing nodig heeft om die problemen op te lossen.

Aangezien ik niet over één nacht ijs wilde gaan, heb ik een veranderingsmanager aangeduid. Ik heb die veranderingsmanager de opdracht gegeven een voorstel tot veranderingsplan te ontwikkelen. Ik heb hem tevens gevraagd me eind maart 2005 een tussentijdse stand van zaken te bezorgen en me in juni 2005, op het ogenblik dat ik in het kader van het kunstendecreet over de toekomst van de Vlaamse Opera moet beslissen, een definitieve versie van zijn veranderingsplan te bezorgen. Ik heb dit niet in het geheim gedaan, maar er in ruime mate over gecommuniceerd. Wie het dossier een beetje heeft opgevolgd, weet al langer dat een aantal voorstellen op komst waren. Op het ogenblik dat de veranderingsmanager zijn plan tussentijds heeft toegelicht, besepte ik meteen dat ik een explosief dossier in handen had. Bovendien steek ik niet onder stoelen of banken dat ik in de loop van de voorgaande maanden al heel wat gesprekken met de veranderingsmanager over dit dossier heb gevoerd.

Het tussentijds rapport heeft een opvallend hoog kwaliteitsniveau. Het is op een degelijke wijze met analyses en met cijfermateriaal onderbouwd. Het rapport laat me toe conclusies te trekken en toont aan dat de tijd voor een tussentijdse toetsing rijp is.

Summier samengevat, bevat het tussentijds plan van de veranderingsmanager vier grote aanbevelingen. Ik zal deze aanbevelingen even overlopen.

Ten eerste, de exploitatie van de twee schouwburgen wordt van de werking van de Vlaamse Opera losgekoppeld. De Vlaamse Opera zou zich enkel nog op de productie en op de presentatie richten. De twee schouwburgen worden aan hun respectieve stedelijke overheden toevertrouwd. De Vlaamse Opera krijgt de garantie dat het moge-

lijk blijft voorstellingen in Gent en in Antwerpen op te voeren. Daarnaast worden de gebouwen eveneens gebruikt om een receptieve werking te ontwikkelen. Dit geldt zeker voor het gebouw te Gent. Deze receptieve werking moet tot een betere benutting leiden en een ruimer aanbod genereren.

Ten tweede, de noodzaak om het koor en het orkest in hun huidige vorm te bewaren, moet nader worden onderzocht. Zoals de voorzitter daarnet heeft verklaard, ligt de benuttingsgraad te laag. Dit blijkt ook uit de resultaten van eerdere audits, die onder meer op aanvraag van de Vlaamse Opera zelf zijn uitgevoerd. Zoals daarnet al is gesuggereerd, blijft de vraag of dit probleem niet op het niveau van het Vlaams orkestlandschap moet worden onderzocht.

Ten derde, in het kader van de ontwikkeling van een beter beleidsmatig kader valt het te overwegen de Vlaamse Opera een privaatrechtelijk statuut te geven. Als vzw zou de Vlaamse Opera niet langer een instelling van de Vlaamse Gemeenschap zijn. Als autonome instelling zou de Vlaamse Opera op administratief en sociaal vlak beter bij de rest van de sector aansluiten.

Ten vierde, het zakelijk beleid moet gevoelig worden opgewaardeerd.

Deze aanbevelingen hebben in de pers heel wat stof doen opwaaien en roepen een aantal vragen op. Ik zal eerst de vragen van de heer Arckens beantwoorden. Hoewel hij afwezig is, zal ik daarna ook de vragen van de heer Stassen beantwoorden. Ik zal uiteraard ook op de bijkomende opmerkingen van de andere sprekers reageren.

De voorzitter: Ik wil hier nog even vermelden dat de heer Stassen zich laat verontschuldigen. Hij kampt met vervoersproblemen.

Minister Bert Anciaux: De heer Arckens vraagt zich af waarom er een veranderingsplan moet komen. Volgens hem lijkt het op een complot om het Muziekforum in Gent meer kansen te bieden. Hij noemt het plan een dwaasheid en stelt onomwonden dat het veranderingsplan door de heer Mortier en mezelf in het leven is geroepen om de werking van de Vlaamse Opera uit te hollen en de weg voor het Muziekforum te effenen. De heer Mortier is op geen enkele manier bij de ontwikkeling van het veranderingsplan betrokken. Ik zou

Anciaux

hier dure eden kunnen zweren, maar ik veronderstel dat de heer Arckens me toch niet zou geloven. Dit zou trouwens ook absoluut niet relevant zijn.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Ik heb niet gezegd dat het veranderingplan een dwaasheid van u is. Ik heb enkel de heer Mortier geciteerd. Volgens hem gaat het om een dwaasheid.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Die techniek is hier al meermaals gebruikt. Ook de heer Vanackere heeft erop gewezen dat u door steeds te citeren en afhankelijk van de citaten die u gebruikt, een bepaalde sfeer creëert.

De heer Erik Arckens: Zo doet men dat al 25 jaar met ons. Wij zijn dat gewoon.

Minister Bert Anciaux: Elkeen is verantwoordelijk voor zijn eigen daden en overtuiging. Indien u het citaat gebruikt, dan hebt u daarmee wellicht ook een bedoeling.

De Vlaamse Opera heeft naar aanleiding van zijn persconferentie op 23 april in een perstekst verklaard 'dat in de besluiten en aanbevelingen een aantal positieve aspecten staan die beantwoorden aan veranderingen die onder meer door de Vlaamse Opera zelf al lang worden gevraagd'.

Het grootste deel van het plan kan dan ook rekenen op de volle instemming van de Vlaamse Opera zelf. Het lijkt me nogal onwaarschijnlijk dat een complot op zoveel instemming zou kunnen rekenen van het slachtoffer in spe. Ik verwijs uw complottheorie dan ook naar de wereld van de sprookjes en de waan.

Er zit een onmiskenbare logica in de voorstellen over het orkest van de opera en de beide symfonische orkesten, met name de Filharmonie uit Antwerpen en het VRO-VRK in Leuven en Brussel. Het belangrijkste uitgangspunt zijn de conclusies die eerder al in de audit van Mc Kinsey waren geformuleerd. Deze audit werd uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse Opera zelf en was bedoeld als antwoord op de audit van Niké, die

werd uitgevoerd bij de zeven grote culturele instellingen in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap.

Mc Kinsey verwees naar de systematische onderbezetting van het orkest, dat een rendement haalt van nauwelijks 65 percent. De vraag is of we dit kunnen volhouden in deze moeilijke budgettaire tijden. Ik wil absoluut niet met een beschuldigende vinger wijzen naar de muzikanten zelf en ik verwijt ook de directie niets. Ik stel me enkel de vraag of een Operahuis van deze schaal structureel voldoende werk heeft om zo'n uitgebreid orkest voltijds te benutten.

Daarnaast stel ik vast dat beide symfonische orkesten klagen over een systematische onderbezetting om het grote repertoire te kunnen brengen. Zij beschikken nu elk over een bezetting van ongeveer 78 vaste musici en hebben er naar eigen zeggen ongeveer 95 nodig om volwaardig te kunnen functioneren. Het is absoluut niet onlogisch om beide problemen met elkaar te verbinden en op zijn minst theoretisch een verregaande synergie of fusie te bepleiten. Of dat ook artistiek een goed idee is en of er artistiek misschien betere alternatieven te bedenken zijn, zal moeten blijken uit het brede debat dat momenteel aan de gang is.

Het rapport-Claeys is een zakelijke beoordeling. Wat de artistieke invulling betreft, wordt het debat verder gevoerd. Het is echter niet noodzakelijk zo dat wat zakelijk belangrijk is, automatisch artistiek kan worden geïmplementeerd. Ik ga ervan uit dat het brede debat dat vandaag wordt gevoerd, ook daarop een antwoord kan bieden. Onze voorstellen zijn niet te nemen of te laten. Er moet wel een goede oplossing worden gevonden voor de onderbenutting van de musici bij de Vlaamse Opera. Dat Bernard Foccroulle pleit voor een eigen orkest bij elke opera wekt gezien zijn functie nauwelijks verbazing en mag als gezagsargument niet echt de doorslag geven.

Er is overleg geweest met de verschillende beoordelingscommissies die zich inderdaad wat overvallen voelden door onze voorstellen. Ik heb hen uitgelegd dat we er wat de communicatie betreft, voorrang aan hebben gegeven eerst de raad van bestuur en de werknemers van de Vlaamse Opera in te lichten. Het was dan ook bijna niet te vermijden dat de leden van de beoordelingscommissies de voorstellen via de media zouden vernemen. Ik heb ook benadrukt dat ik het veranderingsplan

Anciaux

bewust op dat moment heb gecommuniceerd omdat de commissies op die manier nog de kans kregen om binnen hun opdracht in het kader van het Kunstendecreet een artistiek oordeel uit te spreken over het veranderingsplan.

Het proces van de artistieke beoordeling is op geen enkele manier doorkruist. De veranderingsmanager had ook geen artistieke opdracht. Intussen zetten de verschillende commissies hun werk voort, ze laten het dus zeker niet afweten.

Mijnheer Peumans, de beoordelingscommissies hebben een artistieke opdracht. Zij moeten geen zakelijk advies geven. Dat was wel de opdracht van de heer Claeys. De laatste weken en maanden heb ik geregeld contact gehad met de leden van de beoordelingscommissies en adviescommissies, in het kader van het Kunstendecreet en van het Erfgoeddecreet. Ik waardeer zeer uitdrukkelijk de functie die deze commissies uitoefenen. Het gaat om een essentieel onderdeel van het besluitvormingsproces. Het is echter niet de taak van de beoordelings- of adviescommissies om belangenbehartiger te spelen. Zij vertegenwoordigen de sector niet. Soms wordt in de media de indruk gewekt dat zij de gesprekspartner zijn bij de uittekening van nieuwe visies of beleidslijnen. De commissies beoordelen een beleidsplan dat wordt ingediend door de organisaties, zij beoordelen niet noodzakelijk de visie of de beleidslijnen die door het parlement of door mij worden uitgetekend. Dit doet geen afbreuk aan mijn waardering voor hun werk.

Ik stel bij de vakbonden geen woede vast, veel eerder een kritische maar constructieve opstelling. Ik heb hen ook gemeld dat de voorstellen niet te nemen of te laten zijn maar dat ik hoop op een openhartig overleg. Ik heb op dit moment geen enkele reden om te twijfelen aan hun bereidheid dat gesprek aan te gaan. Dat impliceert echter niet dat er al een akkoord is of dat er geen meningsverschillen zullen ontstaan.

Wat de vragen van de heer Stassen betreft, ben ik absoluut bereid om de veranderingsplannen voor de Vlaamse Opera voor om het even welk forum toe te lichten, dus zeker voor het Vlaams Parlement. Ik benadruk evenwel dat de krachtlijnen van het plan in deze fase moeten worden beschouwd als voorstellen. Hoewel ik natuurlijk

geen veranderingsmanager aanduid om alles bij het oude te laten, wil ik nogmaals duidelijk maken dat ik ruimte wil laten voor overleg en publiek debat. Op dit moment is er nog geen definitief debat mogelijk omdat er nog geen sprake is van definitieve plannen.

Het spreekt voor zich dat het parlement me ter verantwoording kan roepen voor alle beslissingen die in de toekomst worden genomen in het kader van het Kunstendecreet of andere decreten. Ik zal elke beslissing die ikzelf of de regering tijdens de volgende maanden zal nemen, toelichten en verantwoorden in het parlement. Dat is trouwens een van de meest essentiële onderdelen van ons democratisch bestel.

In de aanloop naar het tussentijds rapport is overleg gepleegd met de artistieke directie en de raad van bestuur van de Vlaamse Opera, met de directies van de beide symfonische orkesten en met de stedelijke overheden in Gent en Antwerpen. Het overleg met de musici en met de vakbonden is nu opgestart. Mijn kabinetschef had vorige week nog een uitgebreid gesprek met vertegenwoordigers van de beoordelingscommissies. Het lijkt me logisch dat een ingrijpend veranderingsplan eerst in beperkte kring wordt voorbereid om vervolgens publiek te worden bediscussieerd. Op mijn initiatief zijn we nu in deze fase aanbeland.

Mijnheer Vanackere, eigenlijk zou het uitgangspunt moeten zijn dat er pas mag worden gecommuniceerd op het moment dat er een beslissing is genomen. Vaak word je verplicht te communiceren op een moment dat je dat nog niet wilt omdat er in de pers bepaalde berichten verschijnen over een besluitvormingsproces.

De heer Steven Vanackere: Daarvoor is 40 à 50 jaar geleden toch de uitdrukking 'geen commentaar' uitgevonden. U kunt dat ook zeggen.

Minister Bert Anciaux: Dat is niet zo evident. In de politiek is het gebruik van 'geen commentaar' een heel uitdrukkelijke vorm van commentaar. Het blijft dan ook een zoektocht naar de beste manier om te communiceren. Soms ben je verplicht om te communiceren, zelfs als het proces nog bezig is. Als bijvoorbeeld vijftig of zestig mensen op de hoogte zijn van bepaalde zaken, dan kan het bijna niet anders dan dat er iets uitlekt. Dat is de realiteit. Dat gebeurt zelfs bij een overleg tussen zes mensen.

Anciaux

Als we in dit concreet geval al overleg hebben gepleegd met de raad van bestuur en met de overlegorganen van het personeel, heeft het dan zin om niets te vertellen aan de buitenwereld, zeker als je weet dat het toch zal uitlekken? Vaak kost het meer energie om foute berichtgeving te corrigeren. Het kan dan ook handig zijn om net iets sneller te communiceren. Het blijft echter voortdurend afwegen. Het is niet zo dat ik op zoek ben naar iets om mee in de pers te komen. Integendeel, ik probeer vooral om niet in de pers te komen.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, het is toch wel heel eigenaardig dat dit soort zaken u steeds overkomt, en niet andere ministers.

Minister Bert Anciaux: Ik denk dat ook andere ministers daar problemen mee hebben. Dit is eigenlijk een probleem waarbij je in de politiek voortdurend afwegingen moet maken. Het zou me zeer verbazen indien alleen ik daarmee te maken zou hebben.

Soms is het niet interessant om de communicatie al te moeten voeren als het proces nog bezig is. In andere gevallen heb je diezelfde media dan weer hard nodig als je bijvoorbeeld een maatschappelijk debat op gang wilt brengen over een aantal thema's. Ik vind het maatschappelijk debat over cultuur als uitgangspunt een absolute doelstelling. Hoe meer er over cultuur wordt gepraat, hoe belangrijker het wordt in het maatschappelijk leven.

Ik krijg geen afwijzende reacties op het infrastructuurhoofdstuk van mijn plan. De Vlaamse Opera zal zowel in Antwerpen als in Gent blijven instaan voor een ruim opera-aanbod in de zalen die ze nu al bespelen. De operaliefhebber zal zeker niet op zijn honger blijven zitten. Het is wel van belang dat de beide schouwburgen worden verzelfstandigd en daardoor een actievere, zichtbaardere en prominentere rol kunnen spelen in de receptieve werking binnen hun stad. Die benadering past veeleer in een contextuele benadering van de problematiek van de culturele infrastructuur. We worden de jongste dagen geconfronteerd met die problematiek. Dat zal ook tijdens de volgende maanden gebeuren.

Niet elk gezelschap, hoe groot of hoe klein ook, heeft nood aan een eigen zaal, wel integendeel. Ik

pleit ervoor om per stad of regio een masterplan te ontwikkelen waarin een doelmatig en efficiënt gebruik van de culturele infrastructuur centraal staat. De actieve consument kan er alleen maar beter van worden, de artiesten krijgen meer kansen om zich te laten zien en de kostprijs blijft voor de overheid overzichtelijk en aanvaardbaar.

Volgens hun eigen aankondiging op de persconferentie van 23 april 2005 beperkt het gecumuleerde tekort van de Vlaamse Opera zich op dit moment tot 1.186.000 euro. Dat lijkt me op zich geen onoverkomelijk bedrag. Elk deficit is natuurlijk uit den boze en moet hoe dan ook worden weg-gewerkt.

Mijnheer Arckens, om een antwoord te geven op uw vraag over de sociale dossiers van de reorganisatie van 1988 die vandaag de dag nog lopen, zal ik eerst een beknopt overzicht geven van de geschiedenis van de Vlaamse Opera. Chronologisch dienen we terug te gaan tot het einde van de jaren zeventig, begin jaren tachtig. Toen bestonden er twee operahuizen, de Koninklijke Opera Gent en de Koninklijke Opera Antwerpen.

Daarna werden de twee operahuizen ondergebracht in de intercommunale Opera van Vlaanderen in vereffening, de OVV. De OVV werd in 1988 door de Vlaamse Gemeenschap ontbonden. Hiertegen werd door de werknemers – de vastbenoemde ambtenaren – klacht ingediend bij de Raad van State. Ze werden in het gelijk gesteld en een aantal processen lopen nog. Jaarlijks subsidieert de Vlaamse Gemeenschap het sociaal passief. Voor het begrotingsjaar 2005 werd op het programma 45.5, basisallocatie 51.07 een krediet van 541.000 euro ingeschreven. Dat dossier zal mogelijks nog tot circa 2015 blijven doorlopen, aangezien het pas wordt afgesloten wanneer de laatste werknemer of ex-werknemer met pensioen gaat. Jaarlijks ontvangt de Vlaamse Gemeenschap het benodigde bedrag voor het begrotingsjaar van de vereffenaar.

Na de OVV werd de vzw Vlaamse Operastichting, de VLOS, opgericht. De Raad van State oordeelde echter dat dit de rechtsopvolger was van de OVV, zodat de claims werden doorgeschoven naar de VLOS.

Twee betrokkenen, de heer Driessens en de heer Claes, dienden klacht in en kregen gelijk. De heer Claes werkt nog steeds bij de huidige Vlopera, de

Anciaux

heer Driessens werd in disponibiteit gesteld en is dus de enige werknemer van de VLOS. Jaarlijks wordt hiervoor een subsidiedossier opgemaakt. Voor het begrotingsjaar 2005 werd op het programma 45.5, basisallocatie 52.09 een krediet van 32.000 euro uitgetrokken.

In 1995 werd de Vlaamse Opera, de Vlopera, opgericht waarbij grote zorg werd besteed aan het statuut van de instelling. Als VOI en onder meer door het opnieuw aanwerven van alle personeelsleden na selectie, werd vermeden dat de Vlopera opnieuw als rechtsopvolger zou worden beschouwd. Juridisch is de verwantschap tussen de OVV en de VLOS zeer complex. De Vlopera staat daar echter volledig los van.

Gezien de timing van het kunstendecreet moet er in juni 2005 een beslissing zijn. Ik sta evenwel open voor een zinvolle fasering van het implementatieproces. Het lijkt me wenselijk dat de overdracht van de gebouwen aan Gent en Antwerpen op relatief korte termijn gebeurt en in elk geval in het najaar intensief wordt voorbereid. Vanaf 1 januari 2006 moet de overdracht van de gebouwen realiteit zijn. Wat het orkest en het koor betreffen, moeten we in elk geval ruim de tijd nemen voor verder overleg. Ik kan zeker instemmen met een overgangsscenario dat zich over enige jaren uitstrekt.

De opera moet in Limburg en in Brugge een plek vinden. Er zijn heus wel zalen waarvan de opera gebruik kan maken. Het is niet noodzakelijk zo dat er in een aparte concertbak moet worden voorzien. Er zijn ook andere oplossingen. In Limburg kunnen een aantal cultuurcentra operavoorstellingen organiseren. Veel hangt af van de wijze waarop bijvoorbeeld decors worden gemaakt. Nu wordt een decor dikwijls exclusief voor één gebouw gemaakt. Dat kost verschrikkelijk veel geld.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, indien men wordt geconfronteerd met een gecumuleerd en structureel deficit van een zeer belangrijke artistieke instelling en het niet mogelijk blijkt om de volgende jaren veel bijkomende middelen vrij te maken, dan zijn er twee mogelijkheden. Men kan de zaak laten aanmodderen waarbij het deficit groter wordt. Het structureel tekort blijft dan bestaan. Het zou heel gemakkelijk zijn een struc-

turele verhoging van de middelen te vragen. Dat is echter niet ons uitgangspunt. We staan de volgende jaren voor nog heel wat andere uitdagingen. De middelen zijn niet onbeperkt.

Een andere optie is te zorgen voor de artistieke versterking van de opera. Ik ga ervan uit dat door de vermindering van een aantal structuren er een artistieke impuls kan worden gegeven zonder dat er bijkomende middelen worden verstrekt. In Gent wordt bijvoorbeeld terecht gevraagd naar een plek om te functioneren als cultuurcentrum of waar een ruim aanbod kan worden geboden.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, bedoelt u nu dat u een multidimensioneel gebruik van een operahuis in Gent voorstaat?

Minister Bert Anciaux: Zonder enige twijfel! Dit dossier zal echter ook een onderdeel zijn van het masterplan voor de infrastructuur, dat de volgende weken aan de orde zal worden gesteld. De timing die ik enkele weken geleden heb vooropgesteld, wordt verlengd omdat de meerjarenbegroting nog niet is afgerond. Die zal echter een van de volgende dagen klaar zijn.

De heer Erik Arckens: Ik heb het voorbeeld aangehaald van musicals en operettes die in Gent zouden kunnen worden opgevoerd. Denkt u dat de meerinkomsten die daaruit voortvloeien voldoende zullen zijn?

Minister Bert Anciaux: De meerinkomsten gaan natuurlijk niet meer naar de Vlaamse Opera maar wel naar het gebouw, de exploitatie ervan en naar het culturele aanbod dat kan worden ontwikkeld. Gent is dan eigenaar van het gebouw. Het aanbod moet op een zelfstandige wijze worden ontwikkeld vanuit de stad en vanuit een aantal samenwerkingsverbanden die in Gent nog moeten groeien.

Hetzelfde zal zich voordoen in Antwerpen. Die stad heeft een aantal plannen met de stadsschouwburg. Het zou te dom zijn om de gebouwen afzonderlijk te beschouwen. Ze moeten worden ingepast in een masterplan, dat verder gaat dan louter en alleen het kunstenaarsaanbod. Ik denk daarbij aan het erfgoed, en dergelijke meer.

De heer Erik Arckens: Kent u in Europa operahuizen die echt multidimensioneel zijn op het artistieke vlak?

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Arckens, wat we hier betrachten, is het verzelfstandigen van de huizen, van de eigen artistieke werking van de opera, waarbij de opera speelt in andere zalen en niet de beheerder is van die infrastructuur. Zo zijn er verscheidene voorbeelden te vinden.

Het Nederlandse model is trouwens in zeer grote mate daarop gebaseerd. In 1999 heb ik bijna twee dagen aan één stuk door gesprekken gevoerd met de toenmalige Nederlandse beleidsverantwoordelijke, de heer Van der Ploeg. Enkele maanden nadien heeft hij de grote hervorming van het kunstenlandschap in Nederland naar voren gebracht. Hij is toen een heel andere weg ingeslagen dan wij. Een deel van de beslissingen die we de volgende maanden zullen nemen, zullen voor een deel gebaseerd zijn op wat er op het Europese vlak aan voorbeelden te vinden is. We werken dus niet zuiver experimenteel.

Mijnheer de voorzitter, de operatie werd zeer grondig voorbereid. Ze heeft tot doel de artistieke werking van de opera te versterken via een aantal zakelijke ingrepen. De gevolgen van die ingrepen op de artistieke werking worden nu verder onderzocht. De artistieke werking is uiteraard prioritair. Beslissingen over het orkest en de mogelijke samenwerkingsverbanden of fusies staan nog niet vast. Er moet wel voor worden gezorgd dat er meer middelen ter beschikking worden gesteld van de opera voor de artistieke werking door een aantal zakelijke structuren af te bouwen. Daarnaast moeten we ook uitgaan van de artistieke realiteit.

Ik zal geen operatie voorstellen of er een beslissing over nemen die een sociaal bloedbad tot gevolg heeft, wel integendeel. Ik zal ook geen beslissing nemen die de artistieke werking in de toekomst hypothekeert. De werking moet worden versterkt. We mogen echter ook niet de illusie scheppen dat we daarvoor de volgende jaren heel veel bijkomende financiële middelen kunnen vrijmaken.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, in het vervolg zal ik mijn interpellaties eerst voorleggen aan de heer Vanackere. Hij kan dan zorgen voor een uitzuivering van de citaten die eventueel niet passen. Hij kan dan ook zorgen voor een reeks gepaste citaten.

Mijnheer Vanackere, ik had van u verwacht dat u zelf een aantal specifieke vragen zou stellen. Ik heb niet jarenlang in de opera gezeten. Mijnheer de voorzitter, het verbaast me niet dat u, met uw achtergrond, de meest diepgaande analyses hebt gemaakt.

Mijnheer Caron, u had het over de superconservatieve Vlamingen. Dat klopt helemaal niet. Het programma van De Munt is bijvoorbeeld heel divers. Er is voor elk wat wils.

Minister Bert Anciaux: Ik ga er niet van uit dat u de grootste verdediger bent van biculturele instellingen!

De heer Erik Arckens: Daar gaat het nu niet over. Ik heb het enkel over de programmatie.

We hebben het al gehad over het probleem van de perceptie. Ik zal die polemiek hier niet verder voeren. Ik kan me inbeelden dat naar aanleiding van iets dat u hebt gezegd een petitie volgt en anderen ook reageren. Op de duur lopen zelfs de gespecialiseerde culturele bijlagen van kranten zoals De Morgen en De Standaard achter op de realiteit.

Minister Bert Anciaux: Ik zal een voorbeeld geven. Ik heb vorige maandag de verschillende cultuurbijdragen gelezen over de persconferentie van de Vlaamse Opera. Als men die bijdragen vergelijkt, dan zijn ze toch niet neutraal. Dat hoeft voor mij ook niet. In de ene staat dat de instelling zwaar in het verweer gaat. In de andere dat er applaus op alle banken is. Ik geef nu een vrije interpretatie van de twee uitersten.

Ik wil enkel aangeven dat het niet alleen om een objectief debat gaat tussen de betrokkenen en de beleidsverantwoordelijken. Er zijn heel wat actoren. De media is er daar een van. Dat is nuttig om een debat op gang te brengen, maar niet neutraal.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, ik ken het fenomeen, maar dan wel in een andere context.

In verband met de eventuele fusies van orkesten en koren zegt u dat het slechts om een voorstel gaat. Daarnaast hoor ik dan weer dat het geen voorstel is. In welke fase zit u nu eigenlijk? De heer Vandenbossche heeft gezegd dat er sprake is van een poolvorming. Dat is iets anders. Van waar

Arckens

komt dan die angst van de sector? Waarom heeft ze een petitie gelanceerd?

Minister Bert Anciaux: Dat is toch begrijpelijk! Ik heb daar geen enkel probleem mee. Het zou pas erg zijn als dat niet het geval was.

De heer Erik Arckens: Nu is er toch meer aan de hand!

Minister Bert Anciaux: Niet noodzakelijk. Het gaat over families die er hun brood verdienen. Het uitgangspunt is de zakelijke beoordeling. Daarin wordt gesteld dat de activiteitsgraad te laag is. Er zijn verschillende mogelijkheden om daaraan iets te doen. Een aantal daarvan wordt naar buiten gebracht. Zaak is dan daarvan de artistieke consequenties in te schatten. Dat debat is op dit ogenblik aan de gang. Er is nog geen beslissing genomen.

De heer Erik Arckens: Over de beoordelingscommissie ga ik voort op wat ik lees in de kranten. De heer Baeten zegt: 'Ik pik het niet'. Op ons moet hij niet meer rekenen, stelt hij. Nu zegt u zelf dat het niet de bedoeling is dat die commissies aan belangenbehartiging doen. Ik heb u in januari nog geïnterpelleerd over de advies- en beoordelingscommissies in verband met het kunstendecreet. Een van de zwakke punten was juist dat een commissie als belangenbehartiger zou kunnen optreden, met alle gevolgen van dien. Nu zegt u hetzelfde. *(Opmerkingen van minister Bert Anciaux)*

U bent daar toen niet dieper op ingegaan. U had heel weinig tijd.

Minister Bert Anciaux: Soms antwoord ik ook niet. Dat gebeurt niet vaak. Ik kan me wel voorstellen dat dit het geval is geweest.

De heer Erik Arckens: U hebt geen antwoord gegeven op de hoofdvraag. Hoe zult u Antwerpen en Gent responsabiliseren? De exploitatiekosten worden overgedragen aan die steden. Hoe zit het nu weer precies met die beheerscontracten?

Minister Bert Anciaux: Die liepen tot en met 2001. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

De heer Erik Arckens: Wat gaat er dan nu gebeuren?

Minister Bert Anciaux: Doordat de infrastructuur niet meer onder de verantwoordelijkheid valt van de Vlaamse Opera wordt de werking van de huizen, de gebouwen, onttrokken aan de opera. Natuurlijk moet worden afgesproken wanneer de gebouwen voor voorstellingen ter beschikking van de Vlaamse Opera worden gesteld. Voor het overige wordt de zorg voor de invulling en voor de exploitatie van de operagebouwen een verantwoordelijkheid van de steden Gent en Antwerpen. De gebouwen worden van de artistieke werking losgekoppeld.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, ik heb nog een laatste vraag. In al de analyses wordt over publieksverjonging en -vernieuwing gesproken. Vindt u dat de Vlaamse Opera op dit vlak met een probleem kampt? Kunt u eventueel een stimulans geven om opera bij de jeugd te promoten? De opera heeft immers geheel onterecht een oubollig imago bij jongeren.

Minister Bert Anciaux: Volgens mij behoort dit niet echt tot mijn bevoegdheden. Ik beschik allicht niet over voldoende kennis om me hierover uit te spreken. Aangezien ik me op dit vlak wil laten adviseren, neem ik het standpunt van de beoordelingscommissie hierover zeer ernstig.

De voorzitter: De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Mijnheer de minister, ik wil u aanmoedigen om voor kwaliteit in de Vlaamse Opera te zorgen en tegelijkertijd op de centen te letten. U moet eigenlijk de goede huisvader spelen. Ik wens u veel succes.

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Ik sluit me aan bij de aanmoedigingen van de heer Schueremans. Ik heb de indruk dat ik de hele discussie niet even alert heb beluisterd. Als ik het goed heb begrepen, wordt het kunstendecreet in juni 2005 ingevoerd. Betekent dit ook dat vanaf juli 2005 een beheersovereenkomst met instellingen als de Vlaamse Opera moet worden afgesloten?

Minister Bert Anciaux: Als ik me niet vergis, worden de beheersovereenkomsten op 1 januari 2006 van kracht. Dit valt samen met de implementatie van het kunstendecreet.

De heer Steven Vanackere: Ik wilde gewoon een bevestiging van de minister. Ik stel die vraag niet als technéut. We hebben het hier over zekerheid. Voor een aantal mensen staat de Vlaamse Opera voor een inkomen. Een duidelijk kader kan die mensen zekerheid bieden. Dit kader kan onder meer worden geschapen door een duidelijke definiëring van de instelling als een VOI. Tegelijkertijd kan die zekerheid door een vertrouwenwekkende, meerdere jaren geldende beheersovereenkomst worden geschapen. Als ik de minister goed heb begrepen, is het de bedoeling nog dit jaar een dergelijke beheersovereenkomst met de Vlaamse Opera af te sluiten.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Vanackere, dit is decretaal bepaald. Betwijfelt u of ik die overeenkomst zal afsluiten?

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer de voorzitter, ik heb het debat niet van bij de aanvang gevolgd. Het belangrijkste lijkt me de loskoppeling tussen de infrastructuur en de instelling. Op zich vind ik het een goede visie om de steden te responsabiliseren. Het maken van de nodige afspraken en het leggen van de juiste prioriteiten is evenwel niet altijd even eenvoudig. Het is uiteraard veel leuker exclusief over een gebouw te kunnen beschikken. Dit is evenwel niet langer aanvaardbaar. Bepaalde instellingen moeten de gebouwen prioritair voor hun werking kunnen gebruiken. Dit is niet altijd even beheersbaar. Ik vind het alvast belangrijk dat de infrastructuur in Vlaanderen worden geoptimaliseerd. De infrastructuur moet de strikt culturele activiteiten in die gebouwen weerspiegelen.

We moeten definitief aanvaarden dat Vlaanderen op bepaalde vlakken een grote stad is geworden. De instellingen met internationale ambities moeten we op Vlaams niveau bekijken. Indien de filharmonische sector zijn internationaal niveau wil handhaven, moet dit op Vlaams niveau worden bekeken. Momenteel leeft de idee om professionele muzikanten en koorzangers in een soort pool samen te brengen. Vanuit die pool kunnen ze inspelen op de diversiteit van opdrachten. Dit is een flexibele manier van werken. Vroeger lag de loopbaan van een kunstenaar vast. Hij bleef lange tijd bij eenzelfde instelling. Dit is totaal voorbijgestreefd. Het statuut van de kunstenaar is totaal gewijzigd. De idee dat enkel de instituten als

werkgever kunnen optreden, is eveneens voorbijgestreefd. De kunstenaars moeten flexibel allerlei opdrachten aanvatten. De werkgevers moeten op verschillende manieren kunstenaars zoeken. We moeten deze tendens voortzetten. (*Applaus bij de VLD*)

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Arckens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt geschorst om 11.25 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 11.33 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Herman Schueremans tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het cultuuraanbod van de Beursschouwburg te Brussel

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Schueremans tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het cultuuraanbod van de Beursschouwburg te Brussel.

De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst even benadrukken dat deze vraag om uitleg een reactie op een beslissing van de Vlaamse Regering is. Op basis van wat ik op 18 februari 2005 heb gelezen, vraag ik me af of het nog wel goed gaat met Vlaanderen. Mijn vraag om uitleg heeft met andere woorden niets te maken met de incidenten die zich het voorbije weekend in verband met Bronks en de Beursschouwburg hebben voorgedaan.

Cultuur is heel belangrijk. Er mag en moet veel geld in worden geïnvesteerd. Met dat geld moet echter iets worden gedaan. Het mag geen nieuwe baronieën creëren. Sommige instellingen hebben 20 of 25 jaar geleden een voortrekkersrol gespeeld. Kevin Coyne zaliger en The Cure hebben lang geleden nog in de Beursschouwburg gespeeld. Ik heb er zelf nog het eerste Belgische concert van U2 geprogrammeerd. *(Opmerkingen)*

De tijd gaat snel. Dat concert van Kevin Coyne is ondertussen 30 jaar geleden. *(Opmerkingen)*

De voorbije dagen hebben een aantal mensen me verweten met betrekking tot dit dossier als lobbyist voor minister Anciaux en staatssecretaris Smet op te treden. Ze hebben me erop gewezen dat de Beursschouwburg door CD&V en door de VLD worden gedomineerd. Ik wist dat niet eens. Ik ben geen lobbyist van minister Anciaux.

De Vlaamse overheid investeert terecht in het Brusselse culturele aanbod. Hierbij moet uiteraard aandacht worden besteed aan het culturele aanbod en aan de culturele infrastructuur. De Beursschouwburg neemt of nam op dit vlak een belangrijke plaats in. De Vlaamse overheid heeft

een substantiële bijdrage tot de renovatie van het gebouw geleverd. In totaal gaat het over meer dan 10 miljoen euro. De jaarlijkse subsidie is voor een periode van vijf jaar op 842.837 euro vastgelegd. Bovendien heeft de Vlaamse overheid in 2004 en in 2005 nog eens 300.000 euro in de Beursschouwburg geïnvesteerd.

Ik stel me vragen bij de effectiviteit van deze investeringen en subsidies. We kunnen niet naast de feiten kijken. De capaciteit van de zaal is van 380 tot amper 120 plaatsen gereduceerd. De bezoekerijfers zijn bedroevend laag. Om dergelijk lage cijfers te vermijden, moet natuurlijk oordeelkundig, gevarieerd en aantrekkelijk worden geprogrammeerd. Indien de huidige manier van werken ertoe zou leiden dat het gebruik van de Beursschouwburg, ondanks alle overheidsinvesteringen, ondermaats blijft, moet de overheid door middel van een omkaderend en stimulerend beleid kunnen ingrijpen.

Mijnheer de minister, hoe evalueert u de subsidiëring van de Beursschouwburg? Is het huidige gebruik van de Beursschouwburg volgens u in verhouding met de door de Vlaamse overheid ingezette middelen? Wat zijn volgens u de oorzaken van de lage bezoekerijfers? Welke mogelijkheden ziet u om het bezoek aan de Beursschouwburg op te drijven? Zult u in dit verband de nodige initiatieven nemen?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat de heer Schueremans deze vraag om uitleg heeft gesteld. Als Brusselse Vlaming vraag ik me de jongste tijd af wat er in de Beursschouwburg zoal gebeurt. Vorig jaar, na de voltooiing van de renovatiewerken, is de Beursschouwburg met veel bombast heropend. Naar aanleiding van deze hippe bedoening hebben veel mensen de indruk gekregen dat de Beursschouwburg de Brusselse Vlamingen een nieuwe impuls zou bieden. Uiteraard zou de zaal tegelijkertijd een culturele uitstraling hebben voor iedereen die in Brussel woont en leeft.

Volgens wat ik recent hoor, lijkt de situatie van de Beursschouwburg evenwel meer op de omschrijving die de heer Schueremans daarnet heeft gegeven. Er worden veel workshops gegeven. Iedereen heeft echter een diffuus beeld van de

Arckens

Beursschouwburg. We mogen niet vergeten dat de Beursschouwburg vroeger een belangrijke rol in Brussel heeft gespeeld. De heer Schueremans heeft er daarnet al op gewezen. De Beursschouwburg heeft bij de lancering van de kleinkunst in de jaren zeventig een belangrijke plaats ingenomen. De zaal was in die periode tevens nauw bij Malle-munt betrokken. De diepbetreurde Kevin Coyne, U2 en Tom Waits hebben er opgetreden.

Minister Bert Anciaux: Men kan zich nog moeilijk een optreden van U2 in die relatief kleine zaal voorstellen. Ik herinner me dat concert nog. Het zou vandaag niet meer mogelijk zijn.

De heer Erik Arckens: Al die groepen zijn op die manier begonnen. Het eerste Belgische concert van Pink Floyd heeft voor een publiek van een paar honderd mensen in een zaaltje in Leuven plaatsgevonden. (*Rumoer*)

Mijnheer de minister, wat gebeurt er nu eigenlijk in de Beursschouwburg? Ik heb het niet over Bronks. Omwille van omstandigheden heb ik het verloop van de actuele vragen gisteren niet kunnen volgen. Kunt u eens een duidelijk beeld van de werking van de Beursschouwburg geven?

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, het kan niet de bedoeling zijn hier het gisteren tijdens de plenaire zitting gevoerde debat te herhalen. Ik vind echter niet dat we de vraag om uitleg van de heer Schueremans geheel los van de problematiek van Bronks kunnen zien. De vragen die de heer Schueremans over de identiteit en de taak van de Beursschouwburg stelt, hebben anderen zich ook gesteld. Zij zien hierin een opportuniteit om twee problemen in een klap op te lossen. Zij willen het probleem van het jeugdtheater oplossen door Bronks in de Beursschouwburg te huisvesten. Een dergelijke oplossing kan enkel worden geopperd indien zich met betrekking tot de missie of tot de identiteit van een instelling een gepercipieerd of een reëel probleem stelt. De identiteit van een instelling als de AB staat niet ter discussie. Niemand zal het in zijn hoofd halen hier ook een jeugdtheater onder te brengen.

De timing van deze vraag om uitleg is opmerkelijk. De Beursschouwburg heeft recent in alle

openheid verklaard dat ze nood heeft aan een duidelijke afbakening van de eigen doelstellingen. Volgens sommigen betekent dit dat de Beursschouwburg zelf toegeeft niet te weten waar de instelling zich bevindt. Volgens mij gaan die mensen zeer kort door de bocht. Elke instelling, onafgezien van het rijke of het korte verleden, heeft de plicht om regelmatig eens bij zichzelf te rade te gaan en zich vragen over de eigen core-business te stellen. Een dergelijke zelfbevraging is helemaal geen schande. Ik vind het jammer dat dergelijke ogenblikken worden aangegrepen om een instelling iets op te leggen wat niets met de oorspronkelijke taak te maken heeft.

Ik wil hier zeker niet het debat van gisteren heropenen. Ik wil vooral naar het antwoord van de minister op de vragen van de heer Schueremans luisteren.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, de vraag van de heer Schueremans heeft het Vlaams Parlement en mijn kabinet op 14 april 2005 bereikt. Op dat ogenblik had nog geen gesprek met de mensen van de Beursschouwburg plaatsgevonden. Bij de indiening stond de vraag om uitleg dan ook los van de recente ontwikkelingen.

De Beursschouwburg heeft niet geprobeerd iets geheim te houden. Zoals de heer Vanackere reeds heeft aangegeven, is de Beursschouwburg in een heel open sfeer op zoek naar een nieuwe invulling.

De Vlaamse Gemeenschap heeft terecht een aanzienlijk bedrag in de Beursschouwburg geïnvesteerd. Vanaf de aankoop van het theatergebouw heeft de Vlaamse Gemeenschap verbouwingsplannen in het vooruitzicht gesteld. Gedurende decennia is hiervan niets in huis gekomen. De sluimerende verbouwingsplannen hebben de uitvoering van noodzakelijke herstellingswerken evenwel verhinderd. Daardoor kon in de helft van de jaren negentig nog slechts ongeveer 60 percent van de ruimte op een voor het publiek, de artiesten en de medewerkers veilige wijze worden benut. Het geheel van het gebouw was op dat ogenblik sterk verwaarloosd. Ondanks de artistieke werking, die de voorbije jaren op tientallen ogenblikken historisch kon worden genoemd, wierp de staat van de infrastructuur een negatieve schaduw over de uitstraling van dit belangrijke gebouw in Brussel.

Anciaux

De werken zijn overigens niet vlot verlopen. De specificiteit van het gebouw en de particuliere ligging, midden in een huizenblok en op moerassig terrein, hebben de factuur uiteindelijk veel hoger laten oplopen dan oorspronkelijk was begroot. Dit laatste punt is trouwens een constante die we bij veel infrastructuurwerken terugzien. Zoals ik gisteren al heb verklaard, is het enigszins naïef om te denken dat de vooropgestelde ramingen zullen worden gehaald. Er zijn zeer weinig uitzonderingen op deze constante. Alle ramingen bevinden zich nog steeds een stuk onder de reële kostprijs.

De Beursschouwburg bevindt zich midden in de stad, op de plek aan de Zenne waar Brussel destijds is gesticht. Het resultaat van de uitgevoerde infrastructuurwerken mag evenwel worden gezien. De Beursschouwburg is momenteel een lichtgevende magneet in het centrum van de stad. Sinds de verbouwingswerken is het gebouw weer geheel ontsloten. Sindsdien geeft het gebouw weer veel meer mogelijkheden aan de artiesten en het publiek. En ook de Beursploeg kan er in werkbare omstandigheden aan de slag. Tijdens de infrastructuurwerken is het grote balkon afgebroken. Daardoor is de capaciteit van de grote zaal verkleind. Het zou enorm veel geld kosten om dat balkon opnieuw te plaatsen.

De Vlaamse Gemeenschap heeft er ook voor gezorgd dat een rampscenario van infrastructuurle verwaarlozing in de toekomst kan worden vermeden. Los van de betoelaging voor de artistieke werking wordt vanaf 2005 voorzien in een beheersbudget voor het onderhoud van het gebouwencomplex. Dit garandeert dat de Beurschouwburg, wat ook zijn specifieke artistieke werking is, voor onthaal van het publiek en voor de kunstenaars steeds kan functioneren. Dit is een goede zaak in het kader van een behoorlijk infrastructuurbeheer. Zelfs zonder artistieke werking zijn er beheersmiddelen.

Tijdens zijn bijna 40-jarige geschiedenis heeft de Beursschouwburg zich veelvuldig, als een artistieke kameleon, aangepast aan de vragen en de uitdagingen van de tijd waarin er werd gewerkt. Meer dan eens bleek het antwoord van de Beurschouwburg voorbeeldig te zijn. Zo was de Beurschouwburg de voorloper van de clubs en de kunstencentra en vond hij de grootstedelijke artistieke

actie uit. Op andere momenten in zijn geschiedenis had de Beursschouwburg, het echter moeilijker om de juiste toon te vinden maar hij wist zichzelf steeds weer op het juiste spoor te plaatsen.

Ik ben ervan overtuigd dat ook nu de raad van bestuur en de ploeg van de Beursschouwburg op zoek zijn naar de juiste invalshoek, de juiste sfeer en de juiste elementen voor de actuele artistieke werking van de Beurs. Daarbij vormt de vernieuwde schouwburg zowel een opportuniteit als een moeilijkheid. Enerzijds beschikt het gebouw over mogelijkheden die nog niet allemaal zijn geëxploiteerd en die zeker inspirerend kunnen zijn voor de inhoudelijke werking. Anderzijds sloppen de nieuwe infrastructuur en het beheer heel wat energie op.

Verder ben ik ervan overtuigd dat de Beurschouwburg in de zoektocht naar zijn artistieke eigenheid ook contacten legt en overleg pleegt met zijn artistieke collega's in Brussel. Het is immers nodig dat de Vlaamse organisaties in onze hoofdstad samen een complementaire werking ontplooiën. Zelf zal ik alle initiatieven ondersteunen die leiden tot deze complementariteit en daardoor ook tot een versterkte individuele en gezamenlijke positie van alle culturele organisaties die door de Vlaamse Gemeenschap worden betoelaagd.

Momenteel loopt de procedure in het kader van het kunstendecreet voor de periode 2006-2009. De beoordelingscommissie Kunstencentra en de administratie onderzoeken het werkingsdossier van de Beursschouwburg. Deze procedure moet in alle sereniteit verlopen. Op basis van alle elementen die binnenkort voorliggen, zal ik zowel voor de Beursschouwburg als voor alle andere organisaties die een subsidieaanvraag hebben ingediend, een voorstel van beslissing voorleggen aan de Vlaamse Regering. Daarbij zal ik uitgaan van een algemeen beeld op het culturele landschap en de initiatieven om de participatie te verhogen en te verbreden. Het is dan ook niet opportuun en niet nuttig of mogelijk om op voorhand uitspraken te doen in een individueel dossier. Ik moet de procedure volgen. We weten vandaag reeds dat een deel van de beleidsnota die in november is voorgelegd, achterhaald is en moet worden aangepast.

De voorzitter: De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Zo'n 25 jaar geleden schreeuwden we het van de daken toen de Beursschouwburg was uitverkocht, ongeacht of het ging om een optreden van U2 of Tom Waits. Alles was toen veel kleinschaliger. Intussen is er een belangrijke evolutie geweest. Spelen voor een zaal van 350 man is nu zelfs voor beginnende groepen een achterhaald feit. Door het balkon dat is verwijderd, is de capaciteit nog verkleind. Ik vrees dan ook dat een aantal andere instellingen in Brussel – het Kaaitheter, de Ancienne Belgique – de functie van de Beursschouwburg grotendeels hebben overgenomen.

Minister Bert Anciaux: De rol van de Beurschouwburg is inderdaad niet meer dezelfde. Het Kaaitheter heeft die inderdaad voor een deel overgenomen. Daarnaast vereist de infrastructuur van de KVS een andere artistieke werking. Ook de rol van de clubs, waar de Beurschouwburg steeds een voorloper is geweest, is in de loop van de jaren overgenomen door de Ancienne Belgique. Er heeft zich dus duidelijk een verschuiving voorgedaan van een aantal opdrachten. We moeten de Brusselse culturele scène beoordelen in een algemene context. Dit moet gebeuren binnen de lopende procedures binnen het Kunstendecreet.

De voorzitter: De heer Vanackere heeft het woord.

De heer Steven Vanackere: Mijnheer Schueremans, met de voorbeelden die u geeft, verwijst u heel nadrukkelijk naar alles wat te maken heeft met muziek en concerten. De Beursschouwburg heeft veel kinderen, als ik het zo mag uitdrukken. Er zijn tal van andere initiatieven zoals dans, videokunst, enzovoort. De minister heeft terecht verklaard dat een van de grote troeven van een instelling als de Beursschouwburg precies zijn capaciteit is om telkens opnieuw nieuwe stukken uit het kunstendomein te gaan verkennen en iets op te starten. Soms gebeurt het dan dat andere instellingen dat overnemen. Ook in 2004, na de opening, heeft de Beursschouwburg 60.000 mensen over de vloer gehad. Er hebben meer dan 500 activiteiten plaatsgevonden. Met de voorbeelden die u geeft en die zich beperken tot het muzikale landschap, zouden er conclusies kunnen worden getrokken over de opdracht die een instelling als de Beursschouwburg kan vervullen. Het lijkt me dan ook moeite waarde om het imago van de Beurs als pilootinstelling in Brussel te handhaven.

Tot slot wil ik erop wijzen dat de Franstaligen de indruk hebben dat de Vlaamse Gemeenschap in Brussel een bijzonder offensieve benadering hanteert. Zij zijn ervan overtuigd dat parlement, ministers, administratie, verenigingen, kortom heel Vlaanderen, op een georganiseerde en bijna militaire manier samenspannen. Gelukkig bestaat er in dit land meer dan één publieke opinie zodat onze Franstalige vrienden niet al onze twijfels horen. Ze zouden kunnen doorhebben hoe vaak we onszelf bevragen.

De Beursschouwburg heeft 13,8 miljoen euro gekost. Dat is enorm veel geld. Het is echter duidelijk dat deze culturele fierheid, en ook de durf om een aantal nieuwe kunstendomeinen te verkennen, ons wordt benijd. Het is dan ook duidelijk dat we goed bezig zijn. Daar ben ik van overtuigd. Dat betekent natuurlijk niet dat we ons niet regelmatig moeten bevragen.

De voorzitter: De heer Schueremans heeft het woord.

De heer Herman Schueremans: Mijnheer Vanackere, ik had het daarstraks vooral over muziek omdat dat blijkbaar bij iedereen herinneringen oproept. U hebt gelijk wanneer u zegt dat er ook andere zaken zijn gebeurd. De wereld verandert echter. Producties worden groter en steeds meer mensen nemen deel aan dat cultuuraanbod. Dat betekent dat de capaciteit moet worden vergroot en dat de infrastructuur moet worden aangepast. Vroeger kon je in de Beursschouwburg vanuit de kleedkamer rechtstreeks op het podium stappen, nu moet je door het publiek naar de kleedkamer. Dat is dus zeker geen vooruitgang. Ik maak me enkel zorgen over het feit dat de infrastructuur van de Beursschouwburg, hoewel er veel geld is ingestopt, een beetje dépassé is. De Franstaligen benijden ons – en daar zijn we fier op – niet alleen voor de Beursschouwburg maar voor het geheel van Vlaamse instellingen in Brussel.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Ik deel het voluntarisme dat blijkt uit het betoog van de heer Vanackere. Ik verzet me echter fors tegen een sfeer die niet leeft in het artistieke veld en waarbij een aantal individuen menen een rol te moeten spelen in het debat. Het stoort me dat de ontwikkeling van een

Anciaux

kunstencentrum voor kinderen en jongeren wordt beschouwd als een minderwaardige, te verwaarlozen artistieke opdracht. Tegen een dergelijke visie wil ik sterk in het verweer gaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan De Clerck tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het Vlaams atelier- en werkplaatsenbeleid voor de beeldende kunstenaar

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Clerck tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het Vlaams atelier- en werkplaatsenbeleid voor de beeldende kunstenaar.

De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u hebt het over een gedurfde toekomstvisie. Ik vind het goed wanneer grenzen kunnen worden verlegd. De vraag is hoe je in een beleid van beeldende kunst, ruimte kunt creëren om kunstenaars de kans te geven zich te ontwikkelen. De beeldende kunst heeft een impact op het stedelijk beleid. We zien dat in Antwerpen, Gent, Brussel, enzovoort. Daar moet dan ook een beleid rond worden gevoerd. De vraag is natuurlijk hoe zo'n beleid moet worden aangepakt.

Er zijn veel mogelijkheden. Door te zorgen voor de nodige stimulansen kan de Vlaamse overheid een versnelling bewerkstelligen, en dat is eigenlijk de bedoeling van mijn vraag.

In een tekst van Dorian Van der Brempt is sprake van een aantal fiscale en financiële stimulanzen. Hij stelt voor om huursubsidies mogelijk te maken voor eigenaars die hun pand ter beschikking stellen van kunstenaars.

Mijnheer de minister, is het de ambitie om op een bepaald ogenblik een integraal beleid hierover te ontwikkelen? Het is evident dat steden daar rond werken. Op welke manier kunnen steden en gemeenten worden geprikkeld om dingen te doen?

Deze materie is zich aan het ontwikkelen en er is nog geen historisch gegroeide druk. Acht u het mogelijk dat er samenwerkingsverbanden tussen steden worden opgericht met als doel gespecialiseerde ateliers uit te bouwen? Een multimedia-atelier is helemaal iets anders dan een muziekatelier of schilderatelier. Hoe kunnen steden en gemeenten worden gestimuleerd? Ik heb het voorbeeld van de huursubsidies aangehaald, zoals die in de sociale sector bestaan. Een eigenaar die zijn pand ter beschikking stelt en daardoor minder inkomsten heeft, zou een subsidie kunnen krijgen. Wat is uw mening daaromtrent? Dit kan eventueel worden besproken met de minister van Huisvesting. Er zou via het Fonds Culturele Infrastructuur een en ander kunnen gebeuren. Het budget zou bijvoorbeeld kunnen worden opgetrokken om steun te geven aan dergelijke initiatieven. Kan er een bonussysteem worden toegepast in het kader van het decreet inzake het lokale cultuurbeleid?

Deze ideeën circuleren en er zijn verschillende dossiers hangende in Vlaamse steden. Een duwtje in de rug, een beetje strategie en overleg zouden welkom zijn voor de initiatiefnemers. Op korte termijn kan dit een groot hefboomeffect hebben voor de ontwikkeling van de beeldende kunst in Vlaanderen, zonder dat er tempels moeten worden gebouwd of zonder zware middelen. Een goed atelierbeleid kan een groot effect sorteren op korte termijn.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Clerck, ik waardeer uw vragen. De noden in de culturele sector zijn erg groot, de financiële mogelijkheden spijtig genoeg eindig. Voor de ondergesubsidieerde sector van de beeldende kunsten geldt dit adagium in het kwadraat. Zoals u weet, is het mijn intentie om tijdens deze beleidsperiode de beeldende kunstsector de nodige groei- en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. Als ook de stedelijke overheden mee dit engagement willen dragen, dan kan er de komende jaren veel gebeuren, ondanks de beperkte budgettaire middelen. Het engagement dat uit uw vraagstelling blijkt, doet me meer dan deugd. Ik ben u daarvoor dan ook erkentelijk.

Als u met atelierbeleid bedoelt 'het ter beschikking stellen van ruimtes voor beeldende kunstenaars', dan acht ik een dergelijk beleid belangrijk, maar dit is niet onmiddellijk de opdracht

Anciaux

van de Vlaamse overheid. Vanuit de Vlaamse overheid wens ik – conform de opties van het Kunstendecreet – een beleid te voeren dat onder andere focust op werkplaatsen beeldende kunst. In het Kunstendecreet worden deze omschreven als: ‘organisaties die zich in hoofdzaak toeleggen op de ondersteuning van creatie, ontwikkeling, reflectie of zakelijke dienstverlening aan kunstenaars.’ De werkplaatsen kunnen gaan fungeren als concentratiepunten voor de beeldendekunstcreatie, zeker als de steden waar deze werkplaatsen operationeel zijn, bereid zijn om in hun stad ook complementair een atelierbeleid voor beeldende kunstenaars te ontwikkelen. De categorie ‘werkplaatsen’ biedt dus onder andere de mogelijkheid aan een organisatie om een werking rond het ter beschikking stellen van atelierruimte te ontplooiën. De aanvragen zullen echter zowel artistiek als zakelijk worden beoordeeld binnen de criteria van het Kunstendecreet.

Ik denk dat steden en provincies in dit verhaal de onmiskenbare partners van de Vlaamse overheid zijn. Ze moeten zich engageren ten gunste van deze werkplaatsen en tegelijkertijd bereid zijn om voor de stedelijke inbedding van deze werkplaatsen te zorgen, onder meer via het voeren van een atelierbeleid. Ik ben bereid om met de steden die zich willen engageren binnen dit verhaal te overleggen inzake samenwerking en afstemming.

U vroeg of ik het mogelijk acht dat er samenwerkingsverbanden tussen steden worden opgericht. Op dat vlak bestaan toch al wat interessante initiatieven. Deze situeren zich zowel binnen het departement Cultuur als Onderwijs. Vanuit Onderwijs denk ik bijvoorbeeld aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten, nu nog te Antwerpen maar vanaf 2006-2007 in Gent. Daar krijgen kunstenaars individuele werkruimte, een eigen werkbudget, technische en kunsttheoretische ondersteuning en verrijkende contacten met tentoonstellingsmakers, critici en medekunstenaars. Ook het uitgebreide netwerk van deeltijds kunstonderwijs biedt vaak aan beginnende kunstenaars de nodige ruimte en technische faciliteiten om hun werk te vervolmaken. In het kader van de brede school lijkt het me zinvol ook deze ruimtes en technische faciliteiten, zoals audiovisuele apparatuur, drukpersen, keramiekovens en bronsgieterijen, ruimer ter beschikking te stellen.

Vanuit Cultuur ondersteunen we al enkele jaren een werkplaats zoals Flacc in Genk. Jonge kunstenaars krijgen er faciliteiten, zoals nieuwe digitale media, om mee aan de slag te gaan en worden er in contact gebracht met meer gevestigde namen en professionelen. Daarnaast vermeld ik ons eigen Frans Masereelcentrum in Kasterlee, waar zowel Vlaamse als internationale kunstenaars terecht kunnen voor het optimaliseren van hun grafische technieken. Ik neem me voor te onderzoeken of we dit centrum niet moeten moderniseren tot een expertisecentrum van reproductietechnieken, met dus naast de traditionele grafische technieken ook nieuwe digitale beeldtechnieken.

Ook binnen de formule van de werkplaatsen kunnen steden of samenwerkingsverbanden complementair of sturend werken. Maar nogmaals, onder werkplaatsen versta ik initiatieven die niet louter infrastructuur aanbieden, maar aan kunstenaars ook ondersteuning verlenen op inhoudelijk vlak, op het vlak van productie en eventueel ook op het zakelijke niveau. Uit de aanvragen binnen het kunstendecreet blijkt dat diverse verenigingen reeds in deze richting denken.

Ik loop niet warm voor huursubsidies, toch niet vanuit de Vlaamse overheid. Hier wens ik toch wel het kerntakendebat te laten spelen. Ik denk dat overheden niet zozeer individueel moeten subsidiëren, maar wel bepaalde zaken moeten proberen te stimuleren of mogelijk te maken. Twee voorbeelden tonen aan dat dit mogelijk is.

De stad Antwerpen heeft in samenwerking met het Nicc – een organisatie voor beeldende kunst die onder meer betoelaagd wordt door de Vlaamse Gemeenschap en tevens fungeert als belangenbehartiger van de kunstenaars – met beperkte middelen en met logistieke steun van stedelijke diensten, een atelierbeleid opgestart door het ter beschikking stellen van ruimtes in een fabriekspand in Borgerhout.

Een minder bekend, maar daarom niet minder geslaagd voorbeeld, is de steun die de vzw Nucleo ontvangt van de stad Gent en het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen ter ondersteuning van het atelierbeleid. Op enkele jaren tijd transformeerde deze vzw verschillende kloosters, scholen en leegstaande fabriekspanden tot tientallen ateliers die tegen democratische prijzen worden verhuurd. Met beide voorbeelden wil ik aantonen

Anciaux

dat het stedelijke en provinciale beleidsniveau de meest geschikte partner is om met een beleid op maat het atelierbeleid vorm te geven.

Per jaar wordt in totaal op de begroting van het Fonds Culturele Infrastructuur in bijna 1.500.000 euro voorzien voor sectorale culturele infrastructuur. Elk jaar zijn er veel meer aanvragen dan kredieten, zodat ik na advies van de commissie ad hoc verplicht ben een strenge selectie door te voeren. In het reglement van 16 maart 2001 voor subsidiëring van culturele infrastructuur met bovenlokaal belang, wordt prioriteit gegeven aan investeringssubsidies voor volgende sectorale culturele infrastructuur: de door de Vlaamse Gemeenschap erkende en/of gesubsidieerde kunstencentra, muziekclubs, muziekeducatieve organisaties en jeugdinfrastructuren met bovenlokaal belang.

In de beleidsnota Cultuur 2004-2009 is opgenomen dat deze prioriteiten aan een grondige evaluatie zullen worden onderworpen en waar nodig bijgesteld. Een bijstelling zou ik bij voorkeur koppelen aan de formule van werkplaatsen of organisaties voor beeldende kunst, zoals beschreven in het kunstendecreet. Ik spreek me nu niet uit over verhoudingen. Er is een stevige inhaaloperatie doorgevoerd tijdens de voorbije jaren binnen de kunstencentra en muziekeducatieve organisaties. Het is terecht dat er een verschuiving zou gebeuren naar werkplaatsen en organisaties voor beeldende kunst.

Tevens zal ik onderzoeken of we aspecten van een atelierbeleid niet moeten stimuleren in de werking van enkele grote huizen. Voorbeelden uit het buitenland tonen aan dat het artist-in-residence-principe bevruchtend werkt op een gehele organisatie.

Uit het voorgaande zult u mijn antwoord op uw laatste vraag al vermoeden. Het decreet Lokaal Cultuurbeleid bepaalt in artikel 21, paragraaf 2, dat voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan aan elke gemeente een supplementaire subsidie wordt uitgekeerd van 1 euro per inwoner voor de ondersteuning van bijzondere en vernieuwende initiatieven. De uitvoering van het eigen gemeentelijke cultuurbeleidsplan staat hierbij centraal. De Vlaamse Gemeenschap stelt hierbij geen prioriteiten. Bij de evaluatie van het decreet Lokaal Cultuurbeleid die gepland is midden 2006 of zelfs eerder, zal de besteding van de 1 euro subsidie en

het al dan niet stellen van prioriteiten door de Vlaamse Gemeenschap, zeker aan bod komen. Ik ga dus niet vooruitlopen op de feiten, maar zal met uw bekommernis over een atelierbeleid rekening houden in de overwegingen.

Als minister van Cultuur opteer ik ervoor om prioritair te investeren in ontwikkelingsgerichte, internationaal georiënteerde werkplaatsen voor beeldende kunst. Idealiter gebeurt dit in samenwerking met de stedelijke overheden die zich engageren voor de inbedding van de werkplaats in hun stedelijke context, en bereid zijn om mee als kader voor deze werkplaats een atelierbeleid voor beeldende kunstenaars te ontwikkelen.

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U neemt een aantal juiste en logische stellingen in. De lokale overheid moet een centrale spil zijn. Ik ben het met u eens dat de huursubsidies bij voorrang van die kant moeten komen.

Ik neem akte van uw antwoord over de werkplaats. In die bredere visie kan het atelierbeleid perfect worden gekaderd. Dat is een te verantwoorden stelling. Wat mij het meest interesseert, is dat we de kansen bieden om te creëren.

Onderwijs in al zijn vormen kan meer worden betrokken. Bestaande instellingen moeten worden gestimuleerd. Ik herinner u aan de vraag die de heer Decaluwe heeft gesteld over de onderwijsinstellingen en de infrastructuur. Op het vlak van het atelierbeleid zou die ook ter beschikking kunnen worden gesteld. De minister van Onderwijs zou daarvan werk moeten maken.

Het leek me een goede suggestie dat, als er GIMV-gelden vrijkomen die naar fondsen gaan voor de scholenbouw, het een stimulans zou betekenen als die scholen ter beschikking worden gesteld voor andere, aanvullende opdrachten. De PPS voor scholen kan in dat licht worden gezien.

Het probleem is dat er voorlopig blijkbaar niet veel centen zijn. Ik neem er nota van dat u er rekening mee houdt en dat u de toekomstige middelen in die richting zult laten vloeien.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over een nieuw opsporingsprogramma op de VRT

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over een nieuw opsporingsprogramma op de VRT.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het is niet de eerste keer dat deze problematiek in deze commissie wordt besproken. Op 1 april 2003 heb ik een van uw voorgangers daarover geïnterpelleerd. De openbare omroep had toen aangekondigd dat ze na twee seizoenen het programma Ooggetuige zou afvoeren wegens de te lage kijkcijfers en het te beperkte marktaandeel. Dat aandeel bedroeg 12 percent, wat overeen kwam met ongeveer 300.000 kijkers. Dat was voor de VRT onvoldoende. De toenmalige woordvoerder zei: 'Als openbare omroep moeten we onze kop dan niet in het zand steken met zo'n lage kijkcijfers.' Ik herhaal het nog eens: het ging om 300.000 kijkers. Op het andere net werd dan nog een wedstrijd van de Champions League uitgezonden. Ik vond dat een sterke prestatie.

In ons midden zit een gewezen minister van Justitie. Hij lag mee aan de basis van dat programma, dat eerst op VTM werd uitgezonden. Daar werd het ook afgevoerd.

Als we de statistieken inzake de resultaten van een dergelijk programma er op naslaan, blijkt dat één op drie van de misdrijven werden opgelost. De kijkcijfers zijn voor mij niet zo belangrijk. Als ik echter kijk naar het aantal zaken dat werd opgelost, dan is het de moeite waard om daarin te investeren. Daarenboven was de graad van oplossen een van de hoogste in de Europese Unie.

Niet alleen de VRT werkt aan deze programma's. Ook Justitie en de politie hebben zwaar geïnvesteerd in de kwaliteit van het programma, onder meer via de accurate reconstructies van de misdrijven.

Mijnheer de minister, toen ik de toenmalige minister hierover ondervroeg, zei hij dat hij er zich ten volle van bewust was dat in een aantal materies de openbare omroep aan het wegglijden is van de geest van het decreet en de beheersovereenkomst. Als dit zou blijven duren, zou bij de evaluatie van de beheersovereenkomst een heel stevige discussie gevoerd worden, aldus een van uw voorgangers.

De VRT heeft ondertussen blijkbaar beslist om een nieuw opsporingsprogramma te lanceren. Het zou in het najaar van start gaan, en niet, zoals eerst aangekondigd, in maart 2005. Wat is de reden van die opgelopen vertraging? Heeft dat te maken met de hervorming van TV1 tot één of met de kijkcijfers? Bent u van mening dat een verder uitstel van een opsporingsprogramma een uitholling inhoudt van de lopende beheersovereenkomst?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de bekommernis van de heer Decaluwe. We dreigen echter heel snel verzeild te raken in discussies over wat nu inhoud is en wat niet. De bepaling van de inhoud ligt heel gevoelig.

Als hoofdaandeelhouder zouden we eerst eens een lijst moeten opstellen met formats of programma's die een maatschappelijk nut hebben. Op die manier vermijden we de discussies over beïnvloeding.

Ik dacht dat ook de regionale zenders de handen in elkaar zouden slaan om een opsporingsprogramma te maken, omdat de VRT dat niet wilde doen. Misschien heb ik ondertussen iets gemist.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal eerst het antwoord geven dat ik van de VRT heb gekregen. We bevinden ons inderdaad op de dunne scheidingslijn tussen inhoud en onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de openbare omroep.

Het justitieprogramma dat de VRT opzet, is een belangrijk programma voor de openbare omroep.

Bourgeois

Met het justitieprogramma hoopt de VRT een bijdrage te kunnen leveren tot de doelstellingen die Justitie heeft inzake de veiligheid in ons land en het opsporen van verdachten of getuigen. Het vorige programma werd afgevoerd ondanks de behoorlijke kijkcijfers. Mijnheer Decaluwe, de eerste commentaren gingen een andere richting uit.

De reden waarom het programma toch werd afgevoerd, was dat vooral Justitie, maar ook in mindere mate de VRT niet volledig tevreden waren met de aanpak en de resultaten die het programma opleverde. Tijdens de gesprekken over een nieuw programma heeft de FOD Justitie om meer inspraak in de vorm en de inhoud van het programma gevraagd. Hoewel de VRT de redactionele autonomie wilde behouden, heeft ze erin toegestemd hierover te praten. Dit probleem is ondertussen dan ook opgelost. Volgens de VRT hebben de voorbereidende gesprekken met de FOD Justitie over de opzet, de inzet en de doelstelling van een justitieprogramma ruim een jaar geduurd.

Als ik me niet vergis, dateert de interpellatie van de heer Decaluwe van 24 april 2003. Blijkbaar heeft de discussie over de beste aanpak lang geduurd. De VRT en de FOD Justitie voelden alleszins de behoefte om het vorige programma, Ooggetuigen, grondig te evalueren. Ik zal even overlopen hoe de voorbereidingen van de productie van het nieuwe programma tot op heden zijn verlopen. De heer Decaluwe heeft daarnet overigens al een aantal elementen van deze voorbereiding aangehaald.

In het najaar van 2004 heeft een beperkte redactie de voorbereidingen van een nieuw programma aangevat. De VRT had toen al beslist het programma te produceren en onder de verantwoordelijkheid van de nieuwsdienst uit te zenden. Dit is een van de redenen waarom de VRT hierover lang heeft gediscussieerd. Aangezien het om een programma van de nieuwsdienst gaat, is eerst over de onafhankelijkheid van de redactie gediscussieerd. Er zijn een aantal maatregelen getroffen om de onafhankelijkheid van de redactie in alle omstandigheden te waarborgen.

Eind 2004 is een proefuitzending opgenomen. Deze proefuitzending was een belangrijke test

voor de samenwerking tussen de openbare omroep en de FOD Justitie. In de proefuitzending is eveneens geprobeerd de informatieve meerwaarde van een justitieprogramma te verhogen.

Op 1 januari 2005 heeft de redactionele verantwoordelijke de VRT verlaten. Hierop is de verantwoordelijkheid voor het programma bij een nieuwe redactionele verantwoordelijke terechtgekomen. In het begin van 2005 heeft de VRT de nodige beslissingen genomen om de uitzendingen van het nieuwe programma nog voor de zomer van 2005 te laten aanvangen. Op 10 februari 2005 is de nieuwe redactionele verantwoordelijke evenwel onverwacht ziek geworden. Hij kan pas in mei 2005 weer aan de slag gaan. Ten gevolge van deze onverwachte gebeurtenissen heeft het opzetten van een nieuw justitieprogramma vertraging opgelopen.

Volgens de VRT was het niet wenselijk de productie en de uitzending van het nieuw justitieprogramma nog voor de zomer van 2005 aan te vatten. Het leek de VRT niet verstandig het programma in juni 2005 van start te laten gaan. Het is uiteraard de bedoeling de aandacht van de kijker te wekken en in juni zijn de kijkcijfers steeds heel laag. Om het programma een kans op succes te geven, leek een slechte startperiode niet wenselijk.

Een goede start is voor een dergelijk programma onontbeerlijk. Deze goede start kan er enkel komen indien het programma door een volledige redactieploeg, onder leiding van een ervaren eindredacteur, kan worden gemaakt.

Het nieuwe opsporingsprogramma laat vrij lang op zich wachten. Alle oorzaken van vertragingen en andere problemen lijken momenteel van de baan. Samen met de heer Decaluwe, reken ik erop dat de openbare omroep vanaf het najaar van 2005 een positieve inbreng in de overheidsdoelstellingen inzake veiligheid zal hebben.

Ik weet niet of het nieuwe programma een breuk met het vorige programma zal betekenen. De heer Decaluwe heeft dit in zijn eigen vraag om uitleg al enigszins genuanceerd. Tijdens de discussie over de interpellatie die de heer Decaluwe vorig jaar heeft gehouden, is in deze commissie een consensus ontstaan. Iedereen is het er blijkbaar over eens dat een dergelijk programma tot de publieke opdracht van de VRT behoort. De opdracht een

Bourgeois

opsporingsprogramma te maken, staat natuurlijk niet letterlijk in de beheersovereenkomst. Het unanieme signaal van een parlementscommissie vormt echter een sterk signaal.

De commissieleden hebben toen verklaard dat dit programma bij de publieke opdracht van de VRT hoort. De toenmalige bevoegde minister, minister Van Mechelen, heeft deze zaak bij de gedelegeerd bestuurder van de VRT aangekaart. Hierop is de VRT met de voorbereidingen van een nieuw programma begonnen. Voorzover ik weet, vertrekt de VRT vanuit een nieuw concept. Het programma zou niet louter om opsporingen draaien. De nieuwsdienst zou tevens voor duiding bij de justitiële en politionele gegevens zorgen. Op zich lijkt dit me een goede zaak. Mijns inziens moeten we ons niet met de precieze inhoud van het programma bemoeien.

De overeenkomst tussen de VRT en de FOD Justitie heeft lang op zich laten wachten. Blijkbaar wilde het kabinet van de minister van Justitie enige inspraak in het programma krijgen. Aangezien het om een programma van de nieuwsdienst gaat, is dit voor de VRT onmogelijk. Deze discussie heeft een jaar geduurd. Tegelijkertijd heeft de VRT omwille van de daarnet geschetste interne omstandigheden een ernstige vertraging opgelopen. Ondanks die vertraging wil de VRT het programma niet in de loop van de zomermaanden van start laten gaan. Hoewel ik me hierover niet wil uitspreken, lijkt het me verstandig het programma de best mogelijke startkansen te geven. De VRT is het best geplaatst om hierover een oordeel te vellen.

Ik heb dit programma nog niet met de gedelegeerd bestuurder besproken. Tijdens mijn eerste ontmoeting met hem zal ik deze zaak zeker aankaarten.

De opmerkingen van de heer Verstrepen gaan haast over de inhoud van het programma. Het is niet onze taak te beslissen wat in een programma van de openbare omroep aan bod moet komen. Tijdens de vorige legislatuur heeft elke partij, met inbegrip van de partij van de heer Verstrepen, zich voor een opsporingsprogramma uitgesproken.

Het eerste programma was Oproep 2020, uitgezonden op de VTM. Vervolgens heeft de VRT Ooggetuigen uitgezonden. Onlangs hebben de

regionale zenders een gelijkaardig initiatief genomen. Het is mogelijk dat het hier slechts om een eenmalig programma ging. De FOD Justitie betreurt de beslissing van de RTBF om Appel à témoin na zeven jaar stil te leggen. Volgens de FOD Justitie hebben al deze programma's tot de oplossing van meer dan 25 percent van de behandelde dossiers geleid. Een rechtgeaard mens kan enkel concluderen dat dergelijke programma's een maatschappelijke meerwaarde hebben.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Volgens mij heeft de vorige interpellatie en de unanieme reactie van deze commissie de VRT weer in gang gezet. Voordien had ik immers het gevoel dat dit programma compleet was afgevoerd. We zullen zien wat er in de toekomst zal gebeuren. Desnoods moet het bestaan van dit programma in de toekomstige beheersovereenkomst worden vastgelegd.

Voor mij zijn de kijkcijfers niet zo belangrijk. Als we in aanmerking nemen hoeveel zaken op deze manier kunnen worden opgelost, gaat het duidelijk om een maatschappelijke opdracht. Dit staat los van de kijkcijfers.

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer de voorzitter, de openbare omroep moet dit programma maken. Hierover kan eigenlijk geen twijfel bestaan. Dit zou beter in de beheersovereenkomst worden opgenomen.

Het probleem is destijds opgelost door de aanbidding van de VTM om een dergelijk programma te maken. Ik heb het steeds vreemd gevonden dat de VRT het aanvankelijk niet wilde maken en vervolgens haast aan een opbod is begonnen. De conclusie lijkt me dat justitie in zijn geheel voor de VRT geen prioriteit meer vormt. Eigenlijk weten we dat al langer.

Ik heb de indruk dat de VRT niet van dit programma houdt en alles doet om de boot af te houden. Ik vind het bovendien vrij grof dat dergelijke beslissingen van een eindredacteur afhangen. De VRT is een instelling met een grote infrastructuur en een groot budget. Ik vind het eigenaardig dat één persoon hierover kan beslissen. (*Opmerkingen*)

De Clerck

Eigenlijk vind ik het argument van de onafhankelijkheid verschrikkelijk vals. Dit is uiteraard een delicaat thema. In een opsporingsprogramma moeten de feiten naar voren worden gebracht. Om de aandacht van mensen te trekken en tot ophelderingen te komen, is het cruciaal dat de feiten op een goede en professionele manier worden voorgesteld. De VRT roept de onafhankelijkheid van de redactie in om, naast de feiten, ook commentaar te geven. Dit maakt me ongerust.

Een opsporingsprogramma moet goed worden gebracht. Ik word dan ook wantrouwig wanneer dit soort van argumenten wordt ingeroepen. Als door zo'n programma één misdaad kan worden wordt opgehelderd, dan loont het sowieso de moeite. Als er 25 percent kan worden opgehelderd, dan kan er geen enkele reden meer zijn om dat programma nog langer uit te stellen. Ik vind dat we dit met eenparigheid van stemmen aan de openbare omroep moeten meedelen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Mijnheer de minister, voor alle duidelijkheid, ik heb niet gezegd dat onze fractie tegen een dergelijk programma is. In uw antwoord kwam dat zo over.

Minister Geert Bourgeois: Absoluut niet. U hoort altijd zaken die anderen niet horen en u hoort misschien niet wat u wel moet horen.

De heer Jurgen Verstrepen: Wat televisieproducties betreft, hebben we vorig jaar nog kunnen vaststellen hoe snel de VRT een zender als Sporza kon opstarten. Uit de uitleg die de VRT u geeft over zieke eindredacteuren en dergelijke meer, blijkt dan ook duidelijk dat de VRT geen zin heeft om dat programma te maken. Om het even welk ander programma wordt op een drafje en met alle mogelijke faciliteiten opgestart. Nogmaals, maar dat is intussen ook al een oud zeer, ik vind het spijtig dat de antwoorden van de VRT klakkeloos worden voorgelezen zonder enige vorm van echte kritiek.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Verstrepen, u zou het decreet en de beheersoverkomst moeten wijzigen in die zin dat de minister van Media

de programma's mee zou kunnen bepalen. Dat is echter een bepaling die dit parlement uitdrukkelijk niet heeft gewild. Ik wil u er ook op wijzen dat ik het antwoord van de VRT niet zonder commentaar heb voorgelezen. U hoort altijd zeer selectief of u hoort niet wat u wel moet horen.

De heer Jurgen Verstrepen: Dat spelletje dat u telkens opnieuw opvoert, wordt een beetje belachelijk. Het is een oude grammofoonplaat. Ik ben altijd heel voorzichtig in mijn taalgebruik maar u blijft telkens opnieuw hetzelfde herhalen. Dat hangt mijn keel uit.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, ik zal niet meer antwoorden op de vraag van de heer Verstrepen.

De heer Jurgen Verstrepen: U antwoordt sowieso niet.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Verstrepen, ik ben altijd hoffelijk tegen u. Ik antwoord altijd op uw vragen. Ik heb uw woorden niet verkeerd geïnterpreteerd of er een andere wending aan gegeven. Ik houd niet van dergelijke discussies. Ik wil ingaan op het inhoudelijke aspect en zal dan ook tijdens mijn eerste ontmoeting met de gedelegeerd bestuurder van de VRT de wens van deze commissie duidelijk maken. Meer kan ik niet doen. Ik kan aan de VRT niet opleggen hoe ze dat programma moeten opvatten. Zij willen dat brengen als een nieuwsprogramma waarin ze aandacht vragen voor die opsporingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.48 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

